16e Jaargang N°. 7. Eerste Kwartaal (1—13) 18 October 1922.

De Revue der Sporten

Officieel Orgaan van het Nederlandsch Olympisch Comité
en van den Ned. Amateur Schermbond.
POSTREKENING No. 26105
Kantoor UTRECHT.
Uitgave: A. W. Bruna & Zoon's Uitgevers Mij, Utrecht. — Redacteur: Leo Lauer.

Abonnement per kwartaal ƒ 3.40, verhoogd met 15 cts. incasso-kosten. Buitenland ƒ 17.20. Afzonderlijke nummers ƒ 0.30.
Abonnementen kunnen ieder kwartaal aanvangen, doch men verbindt zich voor een geheelen jaargang.

Stukken, voor de Administratie bestemd, gelieve men te richten tot de Uitgevers.
Stukken voor de Redactie te zenden naar Leo Lauer, Zandvoort.
N.B. Ingezonden artikelen en foto's worden niet geretourneerd, tenzij men dit in een begeleidend schrijven verzoekt, en voor de terugzending postzegels insluit.

Voor advertentiën wende men zich tot den Heer J. F. CAMMELBEECK, Stationsdwarsstraat 9, UTRECHT, Telef. 1931.

EEN „HIMA" IS PRIMA SECUUR EN NIET DUUR.

Agenten voor 's-Gravenhage:
W. P. Kubbe, Frederik Hendriklaan 91.
N. V. Le Velo, Zeestraat 52.
A. Timmerman, Pletterijstraat 170.
v. Zutphen en Spiero, Sumatrastraat 10.
Agent voor Heemstede: J. Verzijlberg, Binnenweg 119.

Agenten voor Haarlem: A. P. de Graaff, Koninginneweg.
J. C. Rustman, Anthoniestraat 46.
Agent voor Hillegom: J. Schoonderbeek.
„ „ Lisse: Firma Wed. Schutz.
„ „ Warmond: H. v. Hulst, Dorpstraat.
„ „ Sassenheim: W. J. Bakker.

Rudge Multi
Gen.-Agent: WILLEM SMIT Hzn., Haarlem.

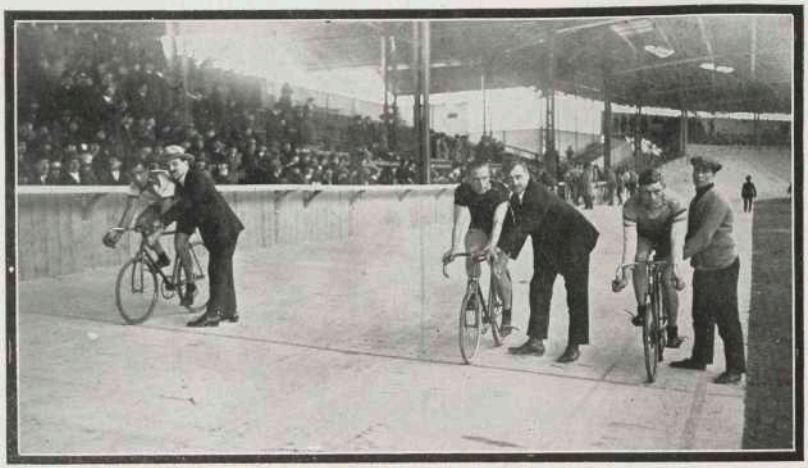

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

Zondag voor een week vierde Parijs een internationaal wielerfeest, waarbij vooral de Hollandsche sport bijzonder goed vertegenwoordigd was. Storm reed achter motoren, Moeskops ontmoette de groote tenoren van den sprint. Klaas van Nek debuteerde achter tandems op de nieuwe Buffalo-baan. Peeters was de ster der amateurs. Van Nek hield onze sport-eer met Peeters hoog. Hij sloeg Berthet en Egg. Vandaar, dat wij dit nummer openen met Van Nek's konterfeitsel (rechts) naast dat van zijn rivalen. Men krijgt door de illustratie tevens een kijkje op de nieuwe, half overdekte Buffalo-piste.

1922 HET Studebaker JAAR

De goedkoopste 6 CYL. WAGEN TER WERELD
fl. 4200.—
INTERNATIONALE AUTOMOBIEL Mij.
SCHELDESTRAAT 2-10 :-: :-: s' GRAVENHAGE

1922 HET Studebaker JAAR

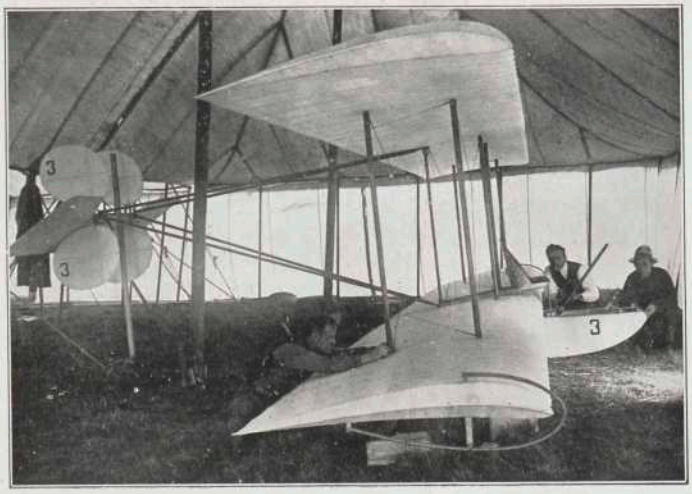

Het, met twee personen bemande, motorloos glij-vliegtuig van onzen landgenoot Fokker is toch eene openbaring geweest in de aviatiek. Thans demonstreert Fokker voor de Engelschen. Wij ontvingen nl. uit het land van John Bull snapshots, waarop men de toebereidselen van „the famous airman" te Peacehaven ziet. Op de tweede illustratie is Fokker afgebeeld bij het nauwkeurig uitkiezen van het terrein, waarboven hij zal zweven.

DE ZEURPIETEN DER LAGE LANDEN.

PARBLEU — de Franschen zijn bij ons geweest. De Fransche zwemmers! Dat verwekte een geweldige consternatie. Heel de Zwembond kwam in opschudding. De Franschen brachten toch een polo-zevental mee, en we waren wel verplicht, tegenover dit team een Hollandsch polo-zevental te stellen. In de lage landen aan de zee is de samenstelling van zulk een nationale combinatie altijd moeilijk. Wij hebben dat in de voetbal-maatschappij gezien. Wanneer er geen spelers waren, die voor de eer bedankten, omdat de officieele leiding kort te voren in botsing was gekomen met collega's, met clubgenooten van die spelers, dan steeg er een storm van verontwaardiging op tegen de elftal-commissie, die schandelijk slecht, zonder eenige kennis van zaken, haar taak had volbracht, of beter: niet had volbracht. Altijd haperde er iets. Altijd was er wrijving. En altijd ook gingen wij den kamp tegemoet in de beste stemming, uit een kiesch saamhoorigheidsgevoel geboren.

Nu recipieert de heer Bredius cum suis de Franschen, en zulks voor de eerste maal. Instede dat men over alle liniën verheugd is en zijn best doet, die receptie te doen slagen, is de voornaamste leuze van onze sportsmen: tweedracht. De leidende organisatie heeft een zwemmer geschorst, een zwemmer, die lid is van eene vereeniging, welke op watersport-gebied gewis iets in de melk heeft te brokken. Vandaar: andere leden dier vereeniging worden gekozen voor het nationaal polo-team. Men stelt evenwel terstond de club-eer boven de nationale eer. Hij geschorst! Wij bedanken. Wij laten ons niet ringelooren. Wij hebben maling aan de vlag. En . . . . zoo-

doende verscheen tegenover een geweldig sterke uitheemsche combinatie niet onze sterkste inheemsche combinatie, en zoodoende . . . . verloren wij ook. Mogelijk was dit laatste bij een tot de tanden gewapend zijn eveneens geschied, maar in dat geval had men zich zelf geen verwijt behoeven te maken. Thans was onze ergste tegenstander: ons gebrek aan saamhoorigheidsgevoel tegenover het buitenland.

Inmiddels zijn deze spelers voor het meerendeel nog jonge lui, en te zwaar mag men hun deze lichtzinnigheid

„RAPPA"
Zelfsmeerende veerhoezen zijn onmisbaar, zij verlengen de levensduur van uw wagen en drukken de onderhoudskosten.

C. VAN DIJK & Co
TECHNISCH HANDELSBUREAU
21—23 VAN OLDENBARNEVELDSTRAAT
ROTTERDAM.

AFD. AUTO- EN MOTORMATERIAAL EN ASSESSOIRES
GROOTSTE SORTEERING
□ LAAGSTE PRIJZEN □
VLUGSTE BEDIENING

niet aanrekenen. Maar dat ook oudere leden van den Zwembond hun best hebben gedaan om de stemming vóór den wedstrijd te bederven, dat mag men deze categorie wèl euvel duiden. En werkelijk: de gestie dier heeren was nog kleinzieliger dan die dergenen, welke boven het nationaal belang dat van de vereeniging, dat van een sportmakker stelden. Die oudere leden, sommige officials, gevoelden zich gepasseerd. Waarom? Omdat anderen hun plaats van jury-lid innamen bij den internationalen kamp. Inderdaad — er zit iets onaangenaams in, dat men niet voor een dusdanige functie gekozen wordt ter gelegenheid van een hoogst belangrijke match, terwijl men voor huis-of-tuin-wedstrijden steeds mag fungeeren. Maar om deze, trouwens interne, aangelegenheid in een klacht-brief in het openbaar te gaan behandelen, het stuit mij tegen de borst, temeer, waar zulks geschiedde vóór het evenement, toen uit alle kringen het „serrez les rangs" had moeten weerklinken.

Heusch — wij, Hollanders, zijn in tal van opzichten degenen, die verbrokkelen. Wij weten niet meer de waarde van het „eendracht maakt macht". Wij weten al evenmin wat het algemeen belang eischt. Wij kankeren over de achteruitstelling van het eigen-ik of van dat wat ons na aan het hart ligt, en zulks in de uren, dat een man-aan-man staan een gebiedende eisch is. Wij zijn de zeurpieten van de lage landen aan de zee. . . .

Een soortgelijke karaktertrek, zij het in eenigszins gevarieerden vorm, heeft men ook weer in de voetbalwereld kunnen signaleeren, althans in den kring, die deze gemeenschap leidt en bestuurt. Men weet, dat in de laatste maanden door verschillende categoriën sportsmen een actie is gevoerd tegen het, volgens hen, fnuikend zomer-voetbal. Vooral het dagblad „De Telegraaf" heeft zich verdienstelijk gemaakt door een enquête, door middel waarvan de meening van tal van deskundigen, o.m. zeer vele doktoren, werd kenbaar gemaakt. Het oordeel der medici was over 't algemeen vernietigend voor de beoefening van het voetbalspel in de warme periode. Men achtte dit laatste zelfs schadelijk voor de gezondheid. Deze conclusies, openhartig en eerlijk gepubliceerd, hebben inmiddels de gezondheid, de psychische gezondheid van een onzer meest bekende N.V.B.-officials geschokt. Want alhoewel bedoelde heer zèlf veel gevoelde voor een inperking van het gezegde zweet-voetbal, alhoewel hij in dit streven gewis steun zou hebben, ondervonden bijz ijn collega's, bondsbestuurders, hij, de geschokte, vertikte het eenvoudig aan een dusdanige inperking mede te werken, indien zulks het gevolg van de Telegraaf-enquête zoude zijn. De kranke sprak zelfs van een „Telegraafzweep". Was evenwel een desbetreffende propositie aan het eigen initiatief te danken, een initiatief ontsproten aan den boezem van den N.V.B., dan . . . . kon deze hevig geschrokkene de zaak anders beschouwen.

Met zieken heb ik steeds te doen, maar ik kan toch niet nalaten, ook dezen bondsofficial als een der zeurpieten uit de lage landen aan de zee te kwalificeeren. Hij is zoo klein, zoo angstig klein, dat hij een kwestie, waarvan hij het nut inziet, van zich afmept, indien hem blijkt, dat eigenlijk een outsider den spoorslag gaf tot de behandeling dier kwestie. Een dergelijk initiatief is eene inmenging in zaken, waarvan de beoordeeling, de regeling bij anderen, casu quo het N.V.B.-bestuur, berust. Nog sterker: dit initiatief staat gelijk met den zweep-knal, den stuwenden karwats-slag, nu het is uitgegaan van een courant, geleid natuurlijk door een indringerig journalist. Of het doel goed is, het gaat den kranke niet aan. Hij zal het bereiken op eigen beenen. Willen anderen hem een handje helpen, dan staat hij stil, dan verzet hij geen voet meer. Men heeft wel eens gehoord van plein-vrees? Welnu — dit symptoom herinnert ontegenzeggelijk aan pers-vrees, om niet te zeggen pers-haat.

Diezelfde pers echter heeft tot taak soortgelijke verschijnselen te signaleeren, en zulks ter wille van het algemeen belang. Wanneer men dergelijke geschokten op den regeeringszetel laat, dan loopt men de kans, dat zij den kring hunner collega's infecteeren met de bacillen der muf heid. En dan zijn wij nog verder van huis! Want juist omdat dit brave land een geweldig aantal zeurpieten herbergt, hebben wij aan het roer onzer schepen frissche kerels van noode, menschen, die met ruimen blik de zee overzien, de zee van opinies, en de meening van een ander weten te respecteeren, weten te waardeeren. De heer Timmermans is klaarblijkelijk door de Telegraaf-enquête zóó geschrokken, dat hij dit laatste niet meer kan. En hij is dus rijp voor het museum van oudheden, waar ook de mummies staan . . . . .

LEO LAUER.

Wij geven op deze pagina nog een snapshot van den bekenden Fransehen zwemmer Padou, die bij den zwemwedstrijd Holland—Frankrijk furore maakte.

KWATTA's
MANOEUVRE CHOCOLAAD
verwekt geen dorst.
HET merk voor de sport.

OLYMPISCHE SPELEN
AMSTERDAM
1928.

IN HET GEBIED VAN DEN MONTE ROSA

door

CORNELIS TROMP (St. Gallen.)

Als men van af den Gornergrat — boven Zermatt gelegen — den blik in het rond werpt en een oogenblik van het wereldberoemde uitzicht op al die omringende sneeuw-, ijs- en rotsmassa's geniet, dan beseft men, het oog op den Monte Rosa gericht, niet, dat zich daar omheen en daar achter een geheel complex van — meestens — sneeuwtoppen bevindt. Trouwens de groep valt eigenlijk weinig op, is vandaaraf gezien haast eene teleurstelling: hoeveel imposanter steken niet een Weisshorn, Dent Blanche of Matterhorn hun trotsch hoofd in de lucht! Is men echter eenmaal doorgedrongen in deze reusachtige sneeuwwereld en daardoor in staat geweest het massief

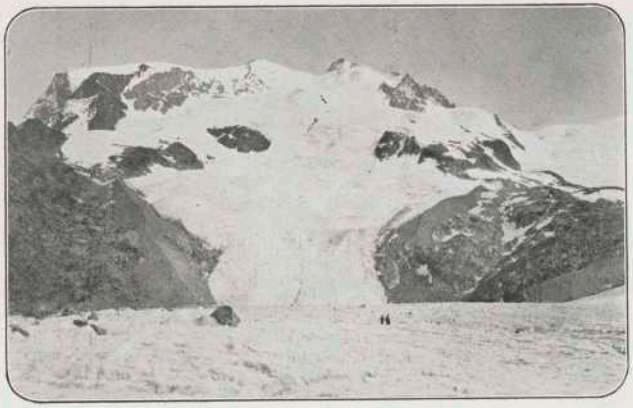

Nordend (links) en Dufourspitze (rechts) vanaf den Gornergletscher.

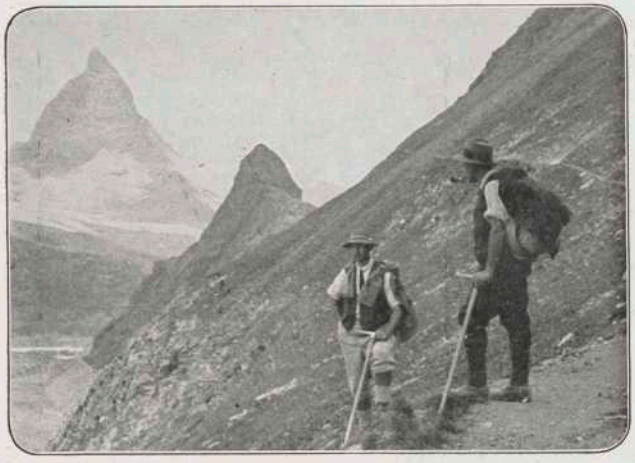

Op weg naar de Bétemps Hut met Matterhorn en Riffelhorn op den achtergrond *(foto Mevr. Tromp)*.

van de Italiaansche zijde wat nader te leeren kennen, dan komt men toch onder den indruk van al dit grootsche, en ik zal niet tevreden zijn alvorens het mij gelukt is den voet te hebben gezet op al de toppen tusschen Lepjoch en Jägerhorn gelegen.

Men onderscheidt 10 hoofdtoppen, alle boven de 4000 M. gelegen, een deel ligt op zuiver Italiaansch gebied, een ander deel is Zwitsersch, terwijl over eenige toppen de Zwitsersch-Italiaansche grens loopt. In het Noorden aanvangend krijgen we eerst den Nordend (4612 M.); een scherpe ijs- en sneeuwgraat voert van hier naar den Silbersattel (4490 M.), waarna een rotsgraat naar den Grenzgipfel (4632 M.) leidt. Deze, weinig in het oog vallende, top is eigenlijk niets anders dan de Oostelijke punt van den „Gipfelgrat", welke geheel uit soliede rotsen bestaat en in de Dufourspitze (4638 M.) zijn grootste hoogte bereikt; laatstgenoemde top ligt geheel op Zwitsersch gebied en doet in Europa slechts voor den Mont Blanc (4810 M.) onder.

Van af den Grenzgipfel voert een prachtige rotsgraat naar den Grenzsattel (4450 M.), een sneeuwgraat vandaar naar de Zumsteinspitze (4573 M.); deze laatste top is de laatste, zuiver Zwitsersche, nu komen we in het grensgebied, en tevens hebben de rotsen plaats gemaakt voor eindelooze sneeuwvelden. Over een korte sneeuwgraat bereikt men via den Colle Gnifetti (4480 M.) de Punta Gnifetti (in het Duitsch Signalkuppe geheeten, 4561 M.), beroemd om zijn Observatorium en de zich daarbij bevindende Capanna Regina Margherita, de „hoogste herberg in Europa" sinds de hut op den Mont Blanc top spoorloos verdwenen is. Nu volgen eenige toppen, gedeeltelijk op de grens en gedeeltelijk op Italiaansch gebied gelegen, n.l. Parrotspitze (4463 M.) — Ludwigshöhe (4344 M.) — Schwarzhorn (4324 M.) — Balmenhorn (4156 M.) — Vincentpyramide (4215 M.) en ten slotte als hekkensluiter de Punta Giordani (4055 M.). Over het algemeen gesproken zijn de kammen, welke tusschen al deze toppen liggen, niet bizonder lastig — eene vergelijking b.v. met traverseeringen in de Mischabelgroep is ten eenemale uitgesloten — en doordat de toppen meestens

Voor de Betemps Hut.

dicht bij elkaar liggen, zijn reeds bij verschillende gelegenheden traverseeringen op groote schaal uitgevoerd, waartoe niet weinig meewerkt het feit, dat de Club Alpino Italiano meerdere hutten op zeer groote hoogte gebouwd heeft, waarvan er speciaal 2 bizonder voor de Monte Rosa groep in aanmerking komen. Overnacht men b.v. in de Capanna Gnifetti (3647 M.), 6 tot 7 uur boven Gressoney-la-Trinité gelegen, zoo is men gemakkelijk in staat in ongeveer 8 uur alle toppen tusschen Lipjoch en Signalkuppe te bestijgen, waarna men op een zeer civiel uur de bovengenoemde Margherita Hut kan bereiken, aldaar overnachten om den volgenden morgen de resteerende toppen tot aan den Nordend te bezoeken, waarna de afdaling naar Zermatt plaats vindt. Ook andere combinaties zijn te maken, waarbij zelfs de Lyskamm in het programma opgenomen wordt, doch is voor al deze toeren, die uit den aard der zaak meestens „Dauermärsche" zijn, goed weder een hoofdvereischte, want wordt men op die kolossale sneeuwvelden door plot-

Dufourspitze vanaf Grenzgletscher.

seling opkomenden mist overvallen, dan wordt een oriënteeren uiterst moeilijk om niet te zeggen onmogelijk. Zelf ben ik er in die streek jaren geleden de dupe van geworden, toen wij — 4 toeristen met 4 gidsen — bij eene bestijging van den Lyskamm een half uur onder den top door een sneeuwstorm genoodzaakt werden zonder verwijl om te keeren; onze trace van zooeven was in een oogwenk ingesneeuwd, de mist zoo dik, dat je je vóórman aan het touw nauwelijks zag, en zoo dwaalden we steeds in den heftigen sneeuwstorm meerdere uren in de omgeving van het Lysjoch rond zonder verder te komen. Eindelijk een vreugdekreet van den voorsten gids, hij was met zijn neus haast tegen..... een der telegraafpalen geloopen, die naar de Margherita Hut voeren, veel te ver waren we dus op Italiaansch grondgebied afgezakt! Doch nu was tenminste met behulp van kaart, kompas en hoogtemeter mogelijk na te gaan, waar we ons ongeveer bevonden en we konden ons tenslotte gelukkig achten nog vóór de donkerte de Bétemps Hut te hebben bereikt.

Het is mij niet bekend, dat ooit al de, in den aanvang van het artikel opgesomde, toppen op één dag bestegen zijn geworden; in 1908 echter slaagde Capt. Farrar, oud President van The Alpine Club, er in met 2 medeleden van uit de Gnifetti Hut tot de Dufourspitze alle toppen te betreden, zoodat slechts de Nordend ontbrak, de totale marschtijd tot het Riffelhaus bedroeg nagenoeg 19 uur.

Dit is evenwel alleen van de Italiaansche zijde mogelijk, ik vestigde daarop reeds de aandacht; komt men echter van Zermatt, dan heeft men door de veel lagere ligging der Bétemps Hut en den grooteren afstand al uren lang noodig alvorens den voet op den eersten top te kunnen zetten, welken men zich als doel heeft gesteld en hangt het slechts van de omstandigheden af, of men een paar der omliggende toppen nog een bezoek wil brengen.

Het spreekt welhaast van zelf, dat van af den Zwitscherschen kant de hoogste top, de Dufourspitze, de grootste aantrekkingskracht op de Alpinisten uitoefent, temeer daar aan de bestijging over de „gewone" route geen technische moeilijkheden zijn verbonden. En toch behoort deze bestijging tot degenen, welke het meest mislukken, want een niet onaanzienlijk percentage zijner „aanvallers" heeft reeds bij het Sattel met de gevreesde bergziekte te kampen, gevolg van de groote koude en de ijle lucht en is genoodzaakt om te keeren; ik moet dan ook iederen aspirant-bestijger aanraden eerst zich op een der lagere Zermatter bergen wat te acclimatiseeren; en de bestijging

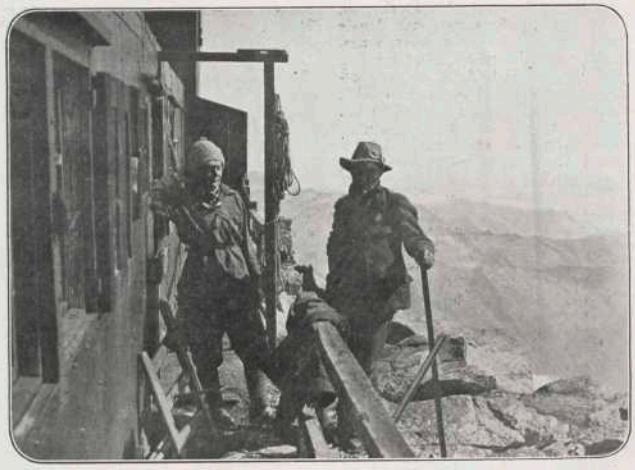

Capanna Rigina Margherita (Mevr. Tromp en Chr. Kaufmann).

Lyskamm.

Matterhorn — Dent Blanche.

toch niet te licht te tellen.

Niet minder dan 5 diverse routen voeren naar den hoogsten top, waarvan echter de eenige van de Italiaansche zijde nauwelijks in aanmerking komt, de zeer gevaarlijke bestijging van Macugnaga via de Marinelli Hut en door het beruchte Marinelli couloir wordt slechts uiterst zelden uitgevoerd, trouwens als men eenmaal den Oostwand van nabij gezien heeft begrijpt men, dat deze route nooit populair kan worden, zoodra de zon den wand beschijnt begint een steenbombardement, hetwelk vrijwel onafgebroken den ganschen dag doorgaat en al die steenen zoeken lager hunnen weg door het Marinelli couloir, dat dan ook alleen vóór zonsopgang te passeeren is. Eene afdaling langs deze route is nog veel gevaarlijker, en werd tot nu toe slechts twee keer uitgevoerd, beide malen door Heinrich Burgener — onzen gids op den Nadelgrat — en wel in 1911 met Dr. Stein uit Düsseldorf (38 uur van de Bêtemps naar de Marinelli hut!!) en in 1919 met Frau Noll-Hasenclever uit Frankfurt.

Van de 4 Zwitsersche routen zijn mij er 3 bekend en wil ik hier daarover een en ander mededeelen; de vierde voert van af den Grenzgletscher langs een — zeer goede grepen biedende — rotstong direct naar den hoogsten top (op afbeelding No. 4 duidelijk zichtbaar).

Onze eerste bestijging voerden mijne vrouw en ik vóór 2 jaren uit, de tocht werd volbracht onder het motto „ende desespereert niet!" Reeds eenmaal dat jaar hadden we een vergeefsch bezoek aan de Bêtemps Hut (2802 M.) gebracht, en toen we er ten tweeden male waren, woei 's nachts een stormwind, die iedere bestijging onmogelijk maakte. Tegen 5 uur in den morgen trad een lichte verbetering in, mijn gids wilde gaarne op marsch gaan, doch reeds een kwartier later sneeuwde het alweer. Een uur later tweede verbetering en weer hetzelfde voorstel. Mijne vrouw en ik hadden ernstige bezwaren: vóordat alles in gereedheid was gebracht, de warme theeflesschen gevuld etc. zou wederom een uur verstreken zijn; en om 7 uur 's morgens eene lange bestijging aan te vangen en dat nog wel voor Zwitserlands hoogsten top leek ons riskant. Doch Adolph Julen, onze gids, hield aan, het was toch jammer ten tweeden male dit seizoen „umsonst" in de hut te zijn geweest, het late uur zou ons op dezen toer niet schaden, ja als de zon wat verder wilde doorkomen, zou zij ons op de anders zoo koude Monte Rosa van veel nut kunnen zijn. Ten slotte stemden we toe, niet het minst, omdat wij de zekerheid hadden bij plotseling slechter wordend weder gemakkelijk terug te kunnen keeren; wij hadden n.l. het plan tot het Silbersattel te gaan, en is deze route voor een groot deel identiek met de gewone bestijgingsroute der Dufourspitze.

Zoo verlieten we om 7.05 de hut, door meerdere partijen nagestaard met halfongeloovige gezichten, toch heeft er nog eene zelfs één uur na ons de stoute schoenen aangetrokken en bereikte deze partij langs de gewone route een half uur na ons den top. Op afbeelding No. 1 is onze route duidelijk te volgen, de hut ligt op de rotsen aan den rechterkant der foto, vandaar gaat het over de iets hooger liggende rotsen (het zoogenaamde Obere Plattje) en dan steeds over sneeuw tot aan de inzinking tusschen Nordend en Dufourspitze — de beide hoogste toppen op de foto zichtbaar. Ruim 12 uur was het Silbersattel (4490 M.) bereikt, de rugzakken werden achter gelaten, de stijgijzers aangetrokken en nu ging het langs den scherpen ijsgraat naar den Nordend; doch zouden we den top niet mogen betreden, want een zeer felle wind woei op dezen scherpen graat, waar Julen trede voor trede moest hakken niettegenstaande de ijzers, hetgeen hij in half gebukte houding doen moest, daar zelfs hij zich anders niet kon staande houden. Reeds hadden we de helft van den graat afgelegd, toen plotseling een uiterst felle windruk mijne vrouw eenvoudig oplichtte — niet tengevolge van de rokken, waarde lezers, want natuurlijk klauterde mijne vrouw in Kletterhosen! — en haar nagenoeg uit de treden wierp. Zij verklaarde daarop nier verder te willen gaan en aangezien we ook nog op de Dufourspitze wilden, en het al tamelijk laat geworden was, keerden we om en bereikten na korten tijd wederom het Silbersattel. Van hier af ging de bestijging naar den „Gipfelgrat" uitsluitend door den wand, waardoor we veel meer dan op den ijsgraat tegen den scherpen wind beschut waren; eigenlijk bestaat de wand uit rotsen, doch wij troffen althans het eerste half uur veel en goede sneeuw, zoodat we het steilste gedeelte vlot voorwaarts kwamen; daarna wat verijste rotsen, die wat ophielden en na 1 uur betraden we den Gipfelgrat op een punt gelegen tusschen den Grenzgipfel en de 2 M. hoogere Ostspitze. Nog een half uur zeer interessante doch „luftige" klauterij volgde nu, waarbij vooral eene scherpe Platte eenige moeite veroorzaakte, welke slechts à cheval overwonnen kon worden, en om half drie was de Dufourspitze bereikt (4648 M.). Tot onze groote vreugde was hier van wind weinig sprake, en daar de zon scheen, konden we van een half uur ongestoorde Gipfelrast genieten, het uitzicht is natuurlijk zeer omvangrijk, doch is en blijft een bezwaar, dat men te hoog is voor de omgeving, waardoor men een niet juisten blik krijgt op zijne ringsom liggende buren.

Zoo laat waren we tot heden nog nooit op een top beland, doch we wisten, dat de afdaling zeer vlot zou kunnen gaan, daar de sneeuw niet zeer gesmolten was dien dag, daarom wachtten we op den top, tot de partij welke over de gewone route naar boven kwam en zich reeds dichtbij bevond hun doel had bereikt.

(Wordt vervolgd).

Dufourspitze, daarvóor Zumsteinspitze.

DE LICHAMELIJKE OPVOEDING IN ZWEDEN

DOOR

Dr. W. P. HUBERT VAN BLIJENBURGH.

XII.

Het derde boekje van het IIIe Deel van Thulin's Handleiding voor Gymnastiek zal bevatten eene serie van 12 lesprogramma's voor meisjes en een drietal lesprogramma's voor „beweginggymnastiek" voor vrouwen. Voor zoover mij bekend is dit hoofdstuk nog niet verschenen, hoewel ik uit de figuren in de „Bildatlas" meen op te kunnen maken, dat de schrijver het reeds heeft bewerkt. Immers in de „Bildatlas" komen onder de figuren, die de oefeningen van elk lesprogramma toelichten, ook vrouwenfiguren voor.

Het vierde boekje bevat 24 lesprogramma's voor kinderen van 8—14 jaar en wel 12 voor die van 8—11 en 12 voor die van 11—14 jaar; voorts voor gymnastiekvereenigingen. Tot mijn spijt is ook dit hoofdstuk niet in mijn bezit; wellicht krijg ik het nog bijtijds zoodat ik het later nog kan bespreken — indien het althans reeds verschenen is.

Het vijfde hoofdstuk bestaat uit de „Bildatlas". Reeds wees ik er op dat deze verzameling van grootere en kleinere zwarte en duidelijke figuren een goede hulp kan zijn voor hem, die zich op de hoogte wil stellen van de oefenstof, die Thulin gebruikt.

Allereerst vinden wij eene serie van 100 groote zwarte figuren, in den geest van de bekende Deensche wandplaten, uitgegeven door de Deensche gymnastiek Vereeniging en de Duitsche wandplaten, uitgegeven door Dr. F. A. Schmidt te Bonn. Thulin behandelt hierbij achtereenvolgens: been- en evenwichtsoefeningen, rompoefeningen, de oefeningen met het hoofd omlaag (handstand enz) en het gaan en loopen. De rompoefeningen deelt hij hierbij als volgt in: zijwaarts draaien, zijwaarts buigen, zijligsteun, rug- (en buik-) oefeningen, spanboogoefeningen, en buik- (en rug-) oefeningen.

Voor zeer vele oefeningen wordt dan naast de correcte uitvoeringwijze ook eene uitvoering aangegeven, waarin de meestvoorkomende fouten worden verzameld. De „foutieve" figuren geven daardoor wel een eenigszins overdreven voorstelling van eene slechte uitvoering en bij het werkelijke onderwijs zullen de fouten veel moeilijker te onderkennen zijn dan bij het beschouwen van die figuren.

De figuren dienen dan ook niet om het fouten herkennen op te leeren: zij veraanschouwelijken de mogelijke fouten en maken het daardoor den onderwijzer gemakkelijker de mogelijke fouten te onthouden.

Trouwens in deze geheele „bildatlas" is alles, wat maar eenigszins mogelijk is, aanschouwelijk voorgesteld en aangezien de groote meerderheid van het menschdom een sterk visueel geheugen heeft, zal het aandachtig bekijken der figuren krachtig helpen bij de studie.

Bij de meeste figuren blijkt sterk het streven van Majoor Thulin, om holle lendenen te vermijden, een achterwaarts buigen van den romp in het borstgedeelte te doen plaats hebben, en het achterwaarts neigen alleen in de heupgewrichten te localiseeren. Ook bij den handstand wil Thulin evenals Bukh de lendenen gestrekt hebben, hetgeen een intensieve inspanning der buikspieren vergt en het evenwicht veel moeilijker maakt.

Na deze serie grootere figuren komen de miniatuur-figuurtjes, die achtereenvolgens de houdingsgymnastiek, de lenigheidsoefeningen, en de orden-bewegingen in beeld weergeven. De genoemde oefeningen zelf heb ik al besproken en ik kan hier nog slechts herhalen, dat de bijbehoorende figuren zeer duidelijk de oefeningen weergeven, zoodat de gymnastiekleeraren, die het Zweedsch niet machtig zijn, hier toch een mooie gelegenheid hebben Thulin's oefenstof te leeren kennen. Hetzelfde geldt voor de thans volgende teekeningen, die in groepen zijn vereenigd, waarvan elke groep de figuren bevat, die in een lesprogramma voorkomen; op deze wijze zijn de 15 lesprogamma's in teekening weergegeven. Hier vinden vanzelf al die oefeningen een plaats, die door Thulin noch bij de houdingsgymnastiek, noch bij de lenigheidsoefeningen zijn ingedeeld. De vorm der oefeningen geeft gewoonlijk voldoende aan tot welke familie zij behoort, terwijl overigens de bijbehoorende teksten (band 3, 4 en 6) hieromtrent nadere toelichtingen geven.

Ook de oefeningen voorkomende in de lesprogramma's voor jongens van 8—11 en van 11—14 jaar, zijn hier opgenomen, terwijl de niet in de lesprogramma's opgenomen oefenstof afzonderlijk aan het eind is vereenigd, zoodat de kennisname en bestudeering van deze dagprogramma's een vrij volledig overzicht van Thulin's oefenstof geeft. Natuurlijk is het, met het oog op de details der uitvoering verre te verkiezen, dat men ook de tekst er bij leest, doch waar nu eenmaal de taal hare moeilijkheden medebrengt, is toch een half ei beter dan een leege dop.

Tenslotte geeft de schrijver in beeld weer, op welke wijze men eenvoudig verplaatsbaar gymnastiek-materieel kan aanwenden, teneinde met zoo weinig mogelijk materieel eene groote verscheidenheid van oefeningen te kunnen doen uitvoeren.

Thulin heeft daarvoor zelf een stel toestellen uitgedacht, bestaande uit een enkelen boom en een dubbelen boom, met bijbehoorende stijlen; deze zelfde stijlen kunnen worden gebruikt voor een bijbehoorenden horizontalen ladder, die ook als horizonteel klimraam kan worden benut; ook de banken kunnen in vereeniging met die boomen en stijlen worden gebruikt. Het geheel kan in een zeer klein bestek worden weggezet en blijkt dan ook bijzonder practisch te zijn voor het gebruik bij kleine volksscholen op het platte land, waar weinig ruimte en weinig geld beschikbaar is.

Thans het 6e bandje van het IIIe Deel: dit bevat de leerstof en eenige lesprogramma's voor kinderen van 6 tot 8 jaar.

Het is ingedeeld in 12 hoofdstukken, voorafgegaan door eene inleiding.

In deze inleiding zegt de schrijver o.a., dat hij heeft getracht de gymnastiekbeoefening der jonge kinderen niet alleen aan te passen aan hunne physieke, maar ook aan hunne psychische ontwikkeliingsgraad. Thulin wil ook het voorstellingsvermogen, de verbeeldingskracht der kinderen in actie brengen, en ont-

SPORT-ZANGEN VAN DEN HOLLANDSCHEN BARD.

PEETERS.

Maurice Peeters, onze sprinter,
Amateur en kampioen —
Ging voor onze goede sport-eer
In Parijs een baantje doen.
Den Grand-Prix won hij, en meer nog
Won hij met zijn Hollandsch lef;
Peeters reed, en hij ging huis toe
Met den prijs der U.V.F.!
Dat is nog eens heel wat anders:
Ware, onverkochte sport,
Waarbij niemand wordt geradbraakt,
Waar geen bloed vergoten wordt!
Zeker wordt hij niet als Siki
Met een vierspan afgehaald,
Zeker wordt er voor zijn wedstrijd
Geen drie kwart millioen betaald .....
Maar de prachtige voldoening
Van den vrijen amateur
Is wat méér en reikt wat hooger
Dan die van den film-acteur.
Peeters, laat je wielen draaien
Roep nog dikwijls uit: „Hou-baan!"
Kom nog dikwijls met uw prijzen
In ons kikker-streekje aan!

J. H. SPEENHOFF

De vorige week hield de Kon. Mil. Sportvereeniging een cross-country op het landgoed „De Hezenberg" te Hattum. Wij geven van dit evenement twee snapshots. Men ziet links den winnaar, Lt. Momma met zijn paard Pussyfood. Rechts reikt Mevrouw Daandels den Daendels-beker aan den triumfator uit.

wikkelen en ook te hulp roepen bij het onderwijs aan kleine kinderen, door steeds op de fantasie te werken en de oefeningen als spel te doen uitvoeren. Springen op de plaats is springen als een bal, het afwisselen in zittende houding van de slappe houding van hoofd en romp tot die met gestrekten romp en rechtopgehouden hoofd wordt vergeleken bij het verwelken en weer opbloeien van een bloem, sprongen op de plaats met beenen en armen spreiden met de bewegingen van een „hampelmann" enz. enz.

Op dezen jeugdigen leeftijd kan het streven naar genoegen en plezier meer invloed hebben bij het onderwijs. Het kind kan immers zijne gedachte niet op een detail van eene beweging concentreeren, kan nog weinig *gedwongen* aandacht geven, kan ook nog niet juist coördineeren; zijn spierzin is nog weinig ontwikkeld enz. Het uitvoeren van kunstmatige bewegingen, die sterke inspanning eischen, is dan ook op dezen leeftijd misplaatst en het is door het geven van hun *spontanen* aandacht, dat de kinderen de bewegingen uitvoeren; die spontane aandacht wordt gewekt door het spel of de beweging, die eene imitatie is van wat zij zich voorstellen, niet doordat zij de bewegingen in een voorgeschreven vorm willen uitvoeren.

De schrijver geeft voorts aan, dat er twee manieren zijn, waarop de methodische toepassing van lichaamsoefeningen kan worden gebruikt als hulp voor het intellectueele onderwijs en wel:

1e. Het doen uitvoeren van enkele lichaamsoefeningen midden tusschen de intellectueele lessen, iets wat in Zweden dikwijls wordt toegepast en waarbij dan zelfs de lessenaars en schoolbanken als hulpmiddelen worden gebruikt. Aan deze handelwijze is ongetwijfeld het bezwaar verbonden, dat de lucht in de leerlokalen niet altijd frisch genoeg is, zoodat de toename van de ademhaling onder ongunstige omstandigheden plaats heeft. Maar voor hen, die de uitstekend geventileerde en hygienisch ingerichte, ruime leslokalen in de Zweedsche scholen hebben gezien, verliest dit bezwaar zijn kracht. Bij het onderwijs in Zweden is gebleken, dat deze toepassing der lichaamsoefeningen een uitstekenden invloed heeft op het arbeidsvermogen der leerlingen en deze „tusschenoefeningen" zijn dan ook voorgeschreven in de algemeene bepalingen voor het gymnastiek onderwijs in het leerprogramma van 1919 voor de Rijks lagere- en volksscholen.

2e. De zoogenaamde „bewegingssprookjes": de majoor Thulin roept hiertoe de bij de kinderen in gebruik zijnde leesen sprookjesboekjes te hulp en doet met de kinderen een verhaaltje daaruit doorloopen, waarbij alles wat daarvoor in aanmerking komt, door de kinderen met lichaamsbewegingen wordt weergegeven. In de gewone verhaaltjes vindt men eene oneindigheid van stof, zoodat de onder-

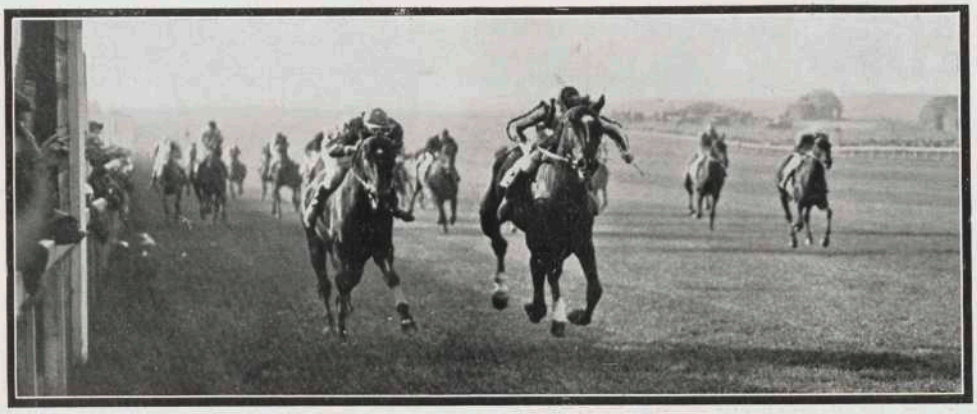

De Cesarewitch heeft een enorme verrassing gebracht. De 100—1 outsider Light Dragoon won den eersten prijs voor The Villager en Ceylonese. Van dit evenement hierboven een snapshot!

wijzers of onderwijzeressen nooit verlegen behoeven te zijn om „oefenstof". De leider of leidster doet de meeste bewegingen zelf voor en daardoor wordt dit tot een vorm van aanschouwelijk onderwijs, die volgens den schrijver goede resultaten geeft; het kind herinnert zich de bewegingen goed, die het heeft uitgevoerd.

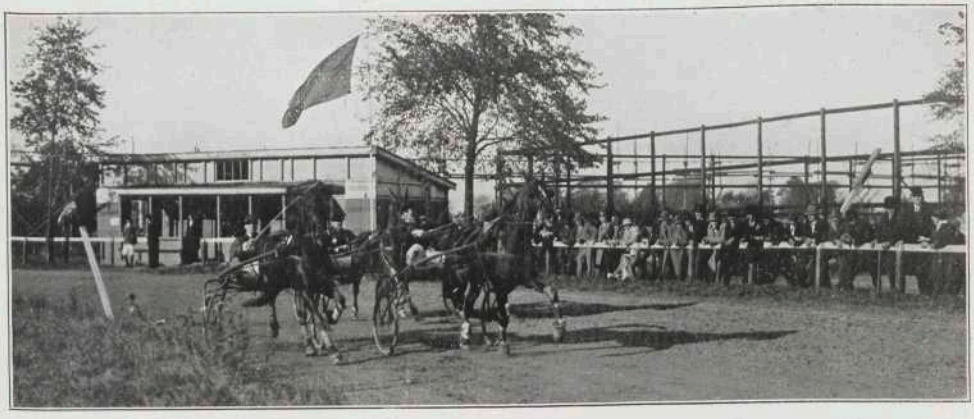

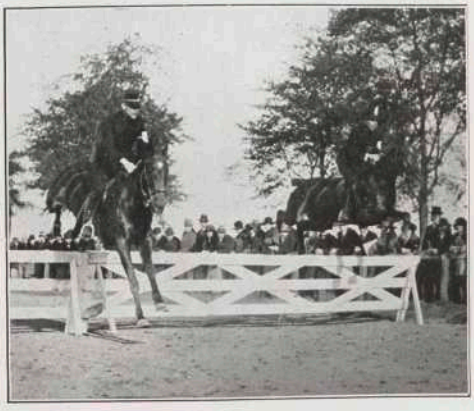

Op deze pagina geven wij eenige snapshots van de hippische evenementen te 's Hage en Rotterdam. Zaterdag had Duindigt hare poorten geopend. Piet won daar den Tralelia-prijs voor Revalt en Maimorgen. Onze eerste kiek brengt deze zege in beeld. Van de Rotterdamsche courses en het Concours-Hippique geven wij vooreerst een snapshot van den October-prijs. Daaronder twee typische foto's van het Spring-concours voor Jacht-paarden!

MERCEDES DAIMLER AUTOMOBIEL-MAATSCHAPPIJ

HOUTWEG 7, 7a, 8 — DIR. Th. WIEMANN DEN HAAG — TELEFOON H. 1920+

ONS TYPE 28/95 P.K. GRAND SPORT, DE SNELSTE TOERWAGEN TER WERELD

Wat het noodige materieel betreft, heeft Thulin zijn oefenstof voor de kleintjes er op berekend, dat men met een minumum kan volstaan en wel met één gewone Zweedsche bank per 8 leerlingen, welke banken zóó zijn ingericht, dat zij tevens voor de evenwichts- en de hangoefeningen gebruikt kunnen worden. Voor het geval echter, dat over wandrekken, zadels, boomen enz. wordt beschikt, kan men daarvan gebruik maken of wel van schoolmeubelen, en toevallig aanwezige voorwerpen.

Thans de verschillende hoofdstukken, waarin het boekje is verdeeld, waarvan het eerste bevat de uitgangshoudingen, waarvan als meest toegepaste worden genoemd:

1. de staande houding. Thulin wijst er op, in tegenstelling met de gewoonlijk voorgeschreven houding, dat de voeten niet te veel naar buiten moeten zijn gedraaid, dat de knieën niet gestrekt, d.w.z. niet doorgedrukt mogen worden, dat de schouders omlaag moeten zijn, doch de armen evenals de vingers los af moeten hangen, overgelaten aan hun eigen gewicht. Een en ander is geheel in overeenstemming met zijn streven naar ontspanning, waar mogelijk.

Op Hockey-gebied brengen wij deze week een illustratie van den wedstrijd Togo—Hilversum, Zondag jl. in Den Haag gespeeld, en gewonnen door de Hagenaars met 1—0.

De conservatief-Zweedsche opvatting verdedigt de plaatsing der voeten, zoodanig dat deze winkelhaaks op elkaar staan. Ook de handleiding van Törngren en die van Lefebure geven deze plaatsing aan. Zij voeren onder meer als voordeel aan, dat dan bij het uitvoeren van voetverplaatsingen in schuine richting (dus bijv. bij uitvallen schuins voorwaarts, bij schuinstand enz.) de voet verplaatst wordt in de richting, waarin hij wijst en dan dus de tusschenstand verkregen wordt tusschen de overeenkomstige beweging vóór- en zijwaarts. Ook is deze voetplaatsing gemakkelijk te beoordeelen; door het maken van $^1/_8$ draai links of rechts komen de voeten dan evenwijdig aan de muren van de zaal te staan en daardoor krijgen de leerlingen een hulpmiddel, om de verplaatsing bij het aannemen van schuinstand, uitval schuins voorwaarts enz. te controleeren. Ook bij het beenen buigen, vooral na de sprongen, geeft deze plaatsing der voeten een beter evenwicht in zijwaartsche richting. De tegenstanders van deze winkelhaaksche plaatsing echter zijn van meening, dat deze argumenten, die in hoofdzaak van paedagogischen aard zijn, niet mogen wijken voor het argument van physiologischen aard namelijk, dat een te ver naar buiten draaien der voeten, bevorderlijk is voor platvoeten. In de tweede en derde druk, van mijne handleiding heb ik op dien grond dan ook de plaatsing der voeten niet meer winkelhaaksch aangegeven.

2. Spreidstand als de voorgaande, doch met 1—2 voetlengten afstand tusschen de voeten.
3. Knielend of liever geknield-staand; de dijen zijn evenals de romp vertikaal, de voeten gestrekt of gebogen op de onderbeenen.
4. geknield-zittend, waarbij men met het zitvlak op de hielen zit, de voeten gebogen of gestrekt op de onderbeenen; deze houding, die voor volwassenen nog al veel bezwaar meebrengt, is met de zooveel leniger kleine kinderen gemakkelijk.
5. zijzit op een bank of overeenkomstig voorwerp.
6. dwarszit, waarbij de onderbeenen vertikaal en de dijen horizontaal zijn, of wel de beenen gestrekt en de voeten op den grond geplaatst zijn.
7. zit met gekruiste beenen (kleermakerszit).
8. zit met gebogen beenen, waarbij óf de knieën vèr uit elkaar en de voetzolen tegen elkaar zijn óf de knieën dicht bij elkaar en de voetzolen op den grond zijn.
9. zit met gestrekte of, indien dit noodig blijkt om holle lendenen te voorkomen, iets gebogen beenen.
10. rugwaarts liggende houding, waarin de armen met de handpalmen omlaag, slap op den grond liggen.
11. rugwaarts liggende houding, met rechthoekig gebogen beenen; de knieën zijn hierbij tegen elkaar, de voeten in den regel 2 voetlengten uit elkaar, de volle voetzolen op den grond;

(Wordt vervolgd).

Uit ons fotografisch archief! *Kees . . . . .*

KORFBALCAUSERIEËN

LXXVI.

Eindelijk heeft het weer zich dan ten goede gekeerd! Na vier vrijwel verloren Zondagen, heeft de competitieleider dan Zondag 8 October voor de eerste maal in dit seizoen het vastgestelde programma afgewerkt gezien. Zonder vrees een vergeefsche reis te maken, peddelden we dan ook dien prachtigen herfstmiddag naar Hilversum om daar getuige te zijn van den kamp tusschen Excelsior en Advendo, twee clubs uit de A-afdeeling der westelijke eerste klasse. Het vorig jaar was er tusschen deze twee ploegen een groote naijver, daar beide langen tijd kans hadden het kampioenschap in hun afdeeling te behalen. Ze gaven elkander weinig toe. Met spanning werd dan ook het eerste treffen in dit seizoen tegemoet gezien, niet alleen door de belanghebbenden, maar ook door belangstellenden in de korfbalsport.

Weinig vermoedden we dien Zondag, dat dit uitstapje ons stof zou leveren voor onze wekelijksche bijdrage aan de Revue. En toch heeft het dit gedaan in meer dan één opzicht. Het spreekt van zelf dat we over het verloop van den wedstrijd hier zwijgen. De pers heeft den daarop volgenden dag reeds in geuren en kleuren verteld, hoe het beiden teams verging en dat, na een blanco stand met rust, de Hilversummers met 4—1 in de meerderheid bleven. Het zijn dan ook de omstandigheden, waaronder daar gespeeld werd, die ons aanleiding geven over deze ontmoeting te schrijven.

Ge kent allen wel één of meerdere terreinen, waarop de eerste klasse voetbalclubs hun wedstrijden spelen en de belangstellende toeschouwers ontvangen. Wie nu verwacht, dat de korfballers spelers en publiek ook zoo'n accomodatie kunnen aanbieden, zij het dan ook in veel bescheidener mate, vergist zich deerlijk. Tevergeefs zult ge in Hilversum uitzien naar een terrein van Excelsior. Men speelt daar aan den openbaren weg, op de Schuttersheide. 't Is een kaal geloopen strook gronds, waar het Gooische zand ondanks den overvloedigen regen der laatste weken, in vriendelijke wolkjes laag boven den grond zweefde. Aan den eenen kant is het begrensd door een vrij drukken verkeersweg, aan den anderen kant door een dennenbosch. Wilt ge zittende den wedstrijd volgen, dan zult ge zelf een stoel moeten meebrengen. Kortom, 't is nog primitiever als in de dagen van de opkomst van ons spel. Van een afzetting is geen sprake, zoodat al te nieuwsgierige kijkers door de grensrechters herhaaldelijk attent moeten worden gemaakt op de lijnen, die het speelveld afbakenen. Op zulk een terrein en onder zulke omstandigheden speelden twee eerste klasse clubs hun spel. Maar dacht ge, dat hun sport daaronder leed? In het geheel niet; er werd met groote opgewektheid en veel élan gestreden om de eer der overwinning.

Maar, hooren we u al vragen, verplicht de N. K. B. zijn clubs dan niet op een terrein te spelen, dat van den openbaren weg is afgesloten? Tot heden niet. De eenige eisch, die aan de clubs worden gesteld, is, dat de gesteldheid van den bodem van hun speelterrein effen is. Waarom zouden andere verplichtingen aan de clubs worden opgelegd? Om te voorkomen, dat men last heeft van het publiek? Och, de feiten hebben uitgewezen, dat het afsluiten van een terrein niet de minste waarborg geeft tegen overlast van onsportieve en ongemanierde toeschouwers. Wij voor ons achten de korfbalsport gelukkig, dat toestanden als hier boven beschreven, nog kunnen bestaan. Zoo lang men nog zoo zijn sport beoefent, speelt men het spel om het spel, hetgeen in ons oog van zeer groote waarde is. Indien ook maar eenigszins mogelijk, moet naar onze meening voorkomen worden, dat de vereenigingen gedwongen worden (door eischen van de leidende organisatie) het publiek in haar financiën te betrekken. De liefde voor zijn sport en zijn vereeniging is evenredig met de opofferingen, welke de beoefenaar er zich zelf voor moet getroosten. Dit geldt ook in financiëel opzicht! En dat een sport bloeien kan, ook al vloeien er geen rijke baten uit het toelaten van publiek, niet alleen de korfbalsport is daar om zulks met feiten te bewijzen.

Ja, het korfbalspel mag zich in een steeds groeiende populariteit verheugen. Ofschoon we dit binnenkort met cijfers zullen aantoonen, kunnen we nu reeds constateeren, dat het aantal twaalftallen zoo groot wordt, dat men niet over een voldoende aantal scheidsrechters beschikt om er voor te kunnen zorgen, dat elke wedstrijd door een officiëelen arbiter wordt geleid. Ten minste, wij ervoeren zulks in Hilversum en moesten het aanzien, dat een eersteklasse wedstrijd door twee heeren werd geleid, die toevallig onder het publiek werden ontdekt. Dit is 'n ongezonde toestand, waaraan spoedig een einde moet komen in 't belang van het spel. Hoe echter in het bestaande te kort aan fluitisten te voorzien, is een vraagstuk, waarvan de oplossing niet zoo eenvoudig is. Verschillende lofwaardige pogingen om een bekwaam scheidsrechterscorps te vormen door het houden van cursussen zijn reeds gedaan, o. a. door den Amsterdamschen Korfbalbond, terwijl de Haagsche Korfbalbond juist dezer dagen in die richting is gaan werken. Lag het dan ook aan de leidende organisatie's, de kwaal zou spoedig genezen zijn. Maar de oorzaak van het gebrek aan rechtsprekers ligt ergens anders. De kwestie is eenvoudig deze, dat zoo weinig geschike menschen, bijv. spelers, die hun korfbalplunje voor goed opbergen, zich beschikbaar stellen voor het ondankbare baantje van scheidsrechter, dat bij korfbal nog te ondankbaarder is, omdat men daar niet voor propvolle tribunes zijn capaciteiten als spelleider kan demonstreeren. De gunstige uitzonderingen, waarop de Korfbalbond kan bogen, mogen dan ook wel in eere worden gehouden door de spelers. Maar hoezeer we ook alle pogingen toejuichen om uit de jongere generatie arbiters te kweeken, toch gelooven we niet, dat we uit het moeras geraken, zoo lang niet de ouderen, die uit ervaring het spel door en door kennen en die uit hoofde van hun spelkennis, leeftijd, maatschappelijke positie en optreden een zeker overwicht hebben op speelsters en spelers, zich uit liefde voor de sport beschikbaar stellen om de zaak der lichamelijke opvoeding te dienen door des Zondags een paar uurtjes de leiding van een wedstrijd op zich te nemen. Indien er van die categorie onder onze lezers of lezeressen zijn, dat zij dan beseffen, hoezeer hun (haar) hulp noodig is.

Baarn, 13 October 1922.

CLAXONNADES!..

Aanteekeningen over automobilisme en motorisme.

door TOM SCHILPEROORT.

IV.

Vergelijkingen.

Genua. Opstopping van tramwagens, automobielen, vrachtwagens, omnibussen bij de Piazza Deferrari, aan den ingang van de Via XX Settembre. Een schitterende Hispano-reiswagen met de initialen M. C. (Monte Carlo) achterop, bevindt zich tusschen twee karren op twee wielen, met reuzenpaarden bespannen, die een oogenblik de conduite interieure dreigen te rammen, als twee rompige tjalken in een sluis, een slanke motorboot. Er achter stuwen de trams naar Nerwi, en Lido Ligure enz., op: geen agent te zien, en aan geschreeuw geen gebrek: men doet hier alles met zoo veel mogelijk herrie, inplaats van met zoo weinig mogelijk. Maar het gaat desondanks veel vriendschappelijker, want de gebruinde kerels van de karren, plaatsen zich zelf tusschen hun wagens en de „conduite" en weten met forsche handgrepen, van de schoonheid eens kampvechters hunne machtige rossen op hun plaats en in de file te krijgen; geen spatje of krasje heeft de groote wagen opgeloopen en geruischloos glijdt de zwaarbepakte reiswagen de Via XX Settembre in. De karren volgen; er is geen gescheld achter de auto aan, integendeel niets was natuurlijker, dan dat men den wagen beschermde tegen derkarren-paarden-overmacht ...

Ik duik thans in mijn memorie terug naar een zekeren dag op de Nijmeegsche pont. Ge glimlacht, ... ge weet wat ik beweren wil? Ge kent misschien de perikelen van deze immer volle pont? Niet genoeg, ik verzeker het u. We waren de pont opgereden en stonden op onze plaats. We waren daar óók met een reislimousine, zij het minder wijdsch dan de eerstgenoemde Hispano. Maar het lak was even fraai en haast even nieuw en de

Een foto van den wedstrijd Spartaan—H.F.C., Zondag te Amsterdam gespeeld en geëindigd in een gelijk spel (1—1).

eigenaar was er niet minder trotsch op. Zoo stonden we gereed voor den overtocht, toen er op het laatste moment een kar beladen met takkenbossen van de kade op de pont reed, tusschen de torpedo naast ons en onzen wagen in. Een jong paard, dat men met eenig optimisme wat dartel zou kunnen noemen, gaf met den watertocht z'n misnoegen duidelijk te kennen. Geen oogenblik stond het dier stil en daarbij had z'n begeleider niet het noodige gevoel van verantwoordelijkheid, dat wel wenschelijk was, doch bepaalde zich ertoe, het Waalwater te decoreeren met het aftreksel van een savoureuse tabakspruim. Zoo kwam het, dat we ons reeds genoodzaakt hadden gezien, zelve op aanminnige wijze het trekdier toe te spreken met: Ho bles, en z'n musicaal gevoel met een zacht fluiten van tijd tot tijd te vleien, om niet de hooge wielen van den wagen tegen onze spatschermen te krijgen. Dies waren we blij, dat de pont aanlegde, en we ons gereed konden maken weg te rijden. We stegen in en nauwelijks was dat gebeurd, of de „bestuurder", die, zooals we meenden, thans z'n beest langs voor ons veilige paden zou weten te rijden, nam de lijn, gaf z'n trekdier een flinke mèp, dat 't dier met een ruk vooruitschoof en daarbij... met één veeg van de dicht opeengeperste takkenbossen, een harde borstel gelijk, de lak van onzen wagen aan die eene zijde er af schuurde! Het was nog een wonder dat de ruiten niet werden ingedrukt. Natuurlijk ging er uit onzen wagen in de drukte van het afrijden een protestgeroep op. De beheerder van de pont werd er bij gehaald, om den man in kwestie, — die inmiddels met vaart weggereden was, — te helpen pakken. Weet U, wat die eminente Hollander op onze klacht bemerkte, terwijl hij over z'n schouder een minachtenden blik op onzen wagen wierp?

— „Och" zei-ie,.... als ie dáár niet eens tegen kan!! !...." Wat doe je dan met zulk teer spul op straat? bedoelde ie blijkbaar.

Niet waar: 's lands wijs, 's lands eer!...

Over huldigingen.

Waarom maakt men zich toch zoo druk over het feit, dat men Carpentier, Bos, en laatstelijk nog Moeskops zóó huldigt en niet op eenzelfde wijze Professor Wertheim Salomonson, Lodewijk van Deyssel, Hugo de Vries, en zooveel anderen voor de beschaving van ons volk toch eminentere figuren? Waarom trekt men het zich aan, dat Carpentier volksmassa's trekt, waar hij gaat en Jan Sluyters bijvoorbeeld niet?

Immers voor een huldiging door de massa, worden zij gekozen, door wie voor die massa bevatbare prestaties geleverd worden; zij, die de aan die massa imponeerende kwaliteiten bezitten, om wat in die massa leeft, boven het gemiddelde te verheffen, doen een opvoedend werk. Dat voelt het volk. Het is idealisme in hun lijn. Deze kwaliteiten zijn niet algemeen. Wel is algeméén levend wat door die kwaliteiten wordt bevorderd.

(Wordt vervolgd).

"Manfield-Hotspur"

Worden door meer dan
100,000
Spelers gedragen.

f 13.—

MANFIELD & SONS,
GRAVENSTRAAT, 3,
DEN HAAG.

Hierboven geven wij voor-eerst een overzicht van het Haagsche V.U.C.-terrein, onder Loosduinen gelegen, een foto genomen tijdens de match V.U.C.—V.V.A. Hiernaast een snapshot van dien kamp!

Manfield & SONS

De "Manfield-Hotspur" Football en Hockey Boots
zijn alleen verkrijgbaar bij
Manfield & Sons, 3, Gravenstraat, Den Haag.

Men let te zorgvuldig op het merk.
THE Manfield Hotspur

DE INTERNATIONALE SCHIETWEDSTRIJDEN TE MILAAN 1922.

Door W. J. M. LINDEN.

De hoofdtoegangspoort van het wedstrijd-terrein te Milaan.

Jaarlijks organiseert de reeds ongeveer 20 jaar bestaande Union Internationale de Tir een internationalen schietwedstrijd op geweer en pistool voor de aangesloten landen. Tot die aangesloten landen behooren tot nu toe nog slechts de geallieerde landen, doch bij heroprichting van de Union Internationale heeft Nederland gezorgd met behulp van Zwitserland, dat de centrale landen niet werden uitgesloten, zooals het plan was. De neutralen meenden zich in dat geval niet te kunnen aansluiten en omdat de heroprichting onder meer te danken was aan Nederland, werd besloten de toelating van *alle* landen afhankelijk te stellen van de eenstemmige toelating, zooals deze ook vóór den oorlog bestond. Leverde dit toen geen bezwaar op, thans zal het nog wel een tijd duren eer die landen worden toegelaten, doch de hatelijke uitsluiting is voorkomen. Heel veel nadeel geeft het niet, want Duitschland kon vroeger toch al niet meedoen, omdat men daar te lande in de schietvereenigingen niet mocht schieten met het nieuwe legergeweer en dus van deelname aan concoursen toch niet veel kon komen. De Duitschers waren wel altijd present doch schoten meestal niet mee in den landenwedstrijd noch in den wedstrijd op het oorlogsgeweer van het land, dat den wedstrijd gaf. Voor zoover ik mij herinner heeft er dan ook slechts eenmaal een wedstrijd plaats gehad n.l. in Hamburg.

Met Oostenrijk staat het anders. Dit land was een concurrent van belang en was trouw op elken wedstrijd present. De lage valuta zou evenwel de deelnemers vermoedelijk beletten aan de wedstrijden in andere landen deel te nemen.

Zooals reeds gezegd houdt de Union jaarlijks een wedstrijd. Sedert de hernieuwde instelling der Internationale Olympische spelen laat men den wedstrijd van dat jaar samen vallen met dien van de Union. Zoo had die van 1920 plaats in het Kamp bij Beverloo bij Antwerpen en zal die van 1924 plaats hebben te Parijs.

Vanaf 1912 te Biarritz, 1913 Amerika, 1914 Viborg lag het concours schieten stil tot 1920 te Antwerpen. Daarna zien we in 1921 Lyon, 1922 Milaan, 1923 Amerika en 1924 Parijs aan de beurt komen.

Het internationale schieten eischt van de schutters zeer bijzondere vaardigheid, meesterschap over zenuwen en spieren en groote routine. Nu de oorlog het geweerschieten weer teruggevoerd heeft in de banen van het juistheids-schot, zal de waardeering voor het concours-schieten wel weer terugkeeren. Vaak heb ik trouwens waargenomen, dat de betrekkelijk geringe animo werd veroorzaakt doordat men bemerkte dat goed schieten buitengewone geoefendheid vereischte en niet gemakkelijk resultaten van beteekenis waren te behalen. Jammer ook, dat onder de officieren zoo weinig aan schieten wordt gedaan terwijl men daar juist beschikt over alle hulpmiddelen die men noodig heeft.

De vooroefeningen voor de internationale wedstrijden kosten veel geld en veel tijd. Van de zijde van de regeering valt op medewerking helaas weinig te rekenen. Zelfs de noodige patronen voor die vooroefeningen zijn dit jaar niet gevraagd omdat ze verleden jaar slechts met zeer veel moeite verkregen zijn. Daarenboven is de munitie voor het concoursschieten niet altijd bruikbaar, omdat er niet op de qualiteit te rekenen valt.

Bij de vroegere meening omtrent het geweerschieten was de trefzekerheid van geringe beteekenis. Bundelvuur uit vele geweren tegelijk deed het enkele schot in waarde dalen. Met de waardeering van het juistheids schot, die in het nieuwe Fransche en in het Japansche reglement tot uiting komt, zal ook de waarde van

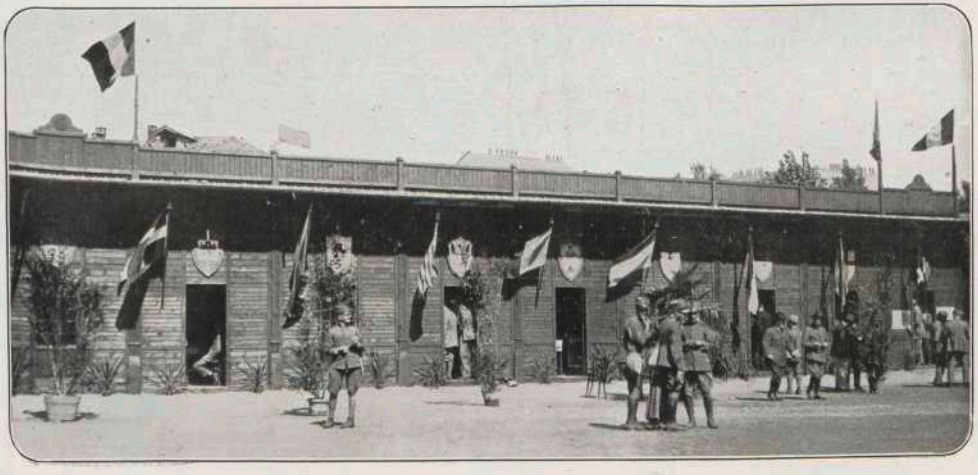

Het gebouw der vreemde delegaties.

De Nederlandsche groep. Zittend van links naar rechts: J. P. van den Bergh, G. A. van den Bergh, Generaal J. L. ten Bosch, Mevr. Dr. de Blécourt, W. J. M. Linden, Dr. de Blécourt. Staand van links naar rechts: C. A. Durang, A. H. Bouwens, H. M. Bouwens, J. Eggens, B. van Spreekens, C. van Dalen, F. H. Troll, J. P. Scheuter.

munitie voor het juistheidsschot naar voren komen.

Bij de internationale matches wordt geschoten een landen wedstrijd à l'arme libre en een à l'arme de guerre d.w.z. bij den eersten wedstrijd wordt geschoten met geweren en munitie naar eigen keuze, bij den tweeden wedstrijd met geweren en munitie van het land, waar de wedstrijd plaats heeft, in dit geval dus met 5 Italiaansche geweren M'91 en met Italiaansche munitie, die nog minder accuraat is dan de onze en waar de lading wel eens meer ontploft dan verbrandt.

De Nederlandsche schutters schieten bijna allen met het zware Martinigeweer met een loop, geschikt voor Hollandsche en voor Zwitsersche munitie. Slechts één hunner schiet met het geweer M'95 voorzien van een loop voor Zwitsersche patronen.

Het is toch wel verheugend waar te nemen, hetgeen in 1921 te Lyon evenzeer bleek, dat men Holland uitermate respecteert om de flinke en degelijke houding tijdens den oorlog. Dit werkt nog steeds na en men bemerkt het aan de respectvolle wijze, waarop over Nederland, over Hare Majesteit de Koningin en over de regeering gesproken wordt. De Hollandsche consul, de heer de Visser heeft op uitstekende wijze den naam van ons land in Milaan weten hoog te houden en te verdedigen.

De Generaal Seiler van het Italiaansche leger vertegenwoordigt den Minister van Oorlog en het is wel eigenaardig te weten, dat deze nog jonge Opperofficier reeds gepensionneerd zijnde op zijn verzoek, weer in actieven dienst hersteld is om het vraagstuk der vooroefeningen en verkorten diensttijd in behandeling te nemen. Het heeft aan beleefdheden van weerszijden niet ontbroken. De neef van den Koning, de comte de Turino, heeft als vertegenwoordiger van het Koninklijk Huis de internationale geweer-match bezocht en geruimen tijd bijgewoond.

Het uitstekend ingerichte schietterrein bestaat uit 67 schietbanen en de noodige gebouwen en bureaux voor de administratie. Voorts 18 pistoolbanen, waarvan elk 9 aan de beide vleugels der geweerbanen zijn gelegen. Een groot restaurant ingericht in de voor de militaire vooroefeningen bestemde gymnastiekzaal bood gelegenheid tot het gebruiken van het noenmaal, waaraan dagelijks eenige honderden menschen deelnamen.

Het personeel, dat zoowel op de schietbanen als in de kuil dienst deed, bestond uit ruim 300 Italiaansche onderofficieren en soldaten. Het toezicht over de kuil was in handen van een kapitein, terwijl als „Directeur du Tir" optrad een kolonel der Infanterie. Als commissarissen van dienst (mede in verband met de noodzakelijkheid vreemde talen te kunnen spreken) traden op 2 kolonels, twee oversten en een majoor. De president van het concours de heer Luigi Dalai heeft dagelijks vele gasten te ontvangen gehad en heeft zich van die taak dapper, met zwier en verscheidenheid van stijl gekweten.

Voor de schutters uit het buitenland was een houten gebouwtje neergezet om hun wapens, gereedschappen, tasschen, munitie enz. op te bergen en zich zoo noodig neer te kunnen zetten voor werkzaamheden of om te rusten. Elke natie had daarin een kamertje, terwijl boven den ingang het wapen van het land was aangebracht. De schilder had echter getwijfeld tusschen Je Maintiendrai en L'union fait la force en had er maar wat van gemaakt. Spoedig was er evenwel het fiere Nederlandsche devies op aangebracht. De Hollandsche consul had gezorgd voor een portret van Hare Majesteit om ons compartiment te versieren.

***

De landenwedstrijd op geweer wordt op een bepaalden dag gehouden evenals de pistoolwedstrijd. Men schiet dezen

wedstrijd op zoogen. „loyal cible", dat is een schijf, die voorzien is van een toeplakbaar briefje in één der hoeken, waarop in de kuil de resultaten worden genoteerd. Daarna wordt het briefje dichtgeplakt en gaat de van een serienummer voorziene schijf naar de contrôle-kamer. Op de schijf staat ook het nummer van de baan, waarop de schijf gestaan heeft. Op elke baan worden de resultaten, die door de aanwijsstok in de kuil aangegeven worden eveneens genoteerd door den baangriffier, die achter den schutter zit en die telkens door een belsignaal te kennen geeft of de schutter een schot heeft gelost. De kaart waarop deze resultaten zijn aangeteekend gaat, na door een baancommissaris te zijn afgeteekend, eveneens naar de contrôle-kamer. In die contrôle-kamer wordt elke schijf nauwkeurig nagegaan en worden de resultaten opgeschreven. Daarna wordt het briefje opengemaakt en met het gevonden resultaat vergeleken. Daarop wordt de op de baan ingevulde kaart erbij gehaald en met de schijf en het briefje vergeleken. Is alles in orde dan wordt het resultaat vastgelegd op een officiëelen staat. Zoowel in de contrôle-kamer als in de kuil zitten gedelegeerden van elk mededingend land en vormen tezamen de contrôle-commissie. De heer G. A. van den Bergh was dit jaar Commissaire du Tir d.w.z. namens de Union Internationale de Tir afgevaardigd om haar te vertegenwoordigen in wedstrijd-aangelegenheden. In zekeren zin vormt deze commissaire ook het hoofd der contrôle. De heeren J. P. van den Bergh en W. J. M. Linden waren gedelegeerden met den heer G. A. v. d. Bergh.

Zooals men ziet wordt alles in het werk gesteld om fraude en onjuistheden te controleeren. Toch heeft Denemarken kans gezien om de boel door de war te gooien door Larsen en Lasson te verwarren, die op elkaars kaarten geschoten hebben.

Elke schutter moet n.l. 40 schoten doen knielend, 40 liggend en 40 staand, telkens in 4 series van 10 schoten. Door de 5 gedelegeerden worden dus op elke kaart

Van links naar rechts: Comm. Dalai Lt. Gen. Seiler, M. Mérillon, pres. de l'Union Internationale de Tir, Gen. Salèmbari, de Graaf van Turijn, Generaal ten Bosch, Kapt. Linden, Mevr. ten Bosch, Chev. Pettigiani.

40 schoten gedaan, terwijl telkens voor elke 10 schoten een nieuwe schijf wordt gebezigd. De afstand is 300 Meter. De match à l'arme de guerre is een individueele wedstrijd. Elk schutter van een buitenlandsche delegatie kan er aan deelnemen en doet 6 series van 10 schoten en wel 2 series geknield, 2 staand en 2 liggend. Men kan dan worden geclassificeerd in de geheele match, doch ook in elke houding afzonderlijk.

De resultaten hiervan worden, ook al omdat de wedstrijd tijdens den geheelen duur kan worden geschoten, eerst later bekend gemaakt

Die van den landenwedstrijd werd des avonds van den 19den September bekend gemaakt en luidde als volgt: Amerika 5132 punten, 5120 Zwitserland, 4968 Denemarken, 4920 Zweden, 4868 Holland, 4780 Frankrijk, 4688 Italië en 4094 Monaco.

De wedstrijd was zeer spannend. Amerika wedijverde met Zwitserland om de eerste plaats, waarbij moreel Zwitserland veel beter schoot, omdat zij niet die hulpmiddelen gebruikten die de Amerikanen bezigden. Van de 12 punten hebben de Amerikanen dan ook niet veel eer. Denemarken bleef daarbij bijna 200 punten achter, doch schoot buiten verwachting goed. Zweden was eigenlijk nog beter en was zeker drie geweest, indien zij slechts tijdig waren gereed gekomen. Nu werden een drietal series geannuleerd en kwamen de Zweden op de vierde plaats. Van de overigen was Holland de beste en bleven Frankrijk, Italië en Monaco met een honderdtal punten achter.

Ik aarzel niet de resultaten van de landen, die vóór Holland stonden, toe te schrijven aan de gebrekkige vooroefeningen, die kunnen worden gehouden en aan het gebrek aan finantieelen steun, die op voorbeeld van Amerika thans door de regeeringen der deelnemende landen aan de gedelegeerde schutters worden verleend.

Het Italiaansche geweer is voor de Zwitsers en de Hollanders veel te licht.

Gezicht op de geweerbanen.

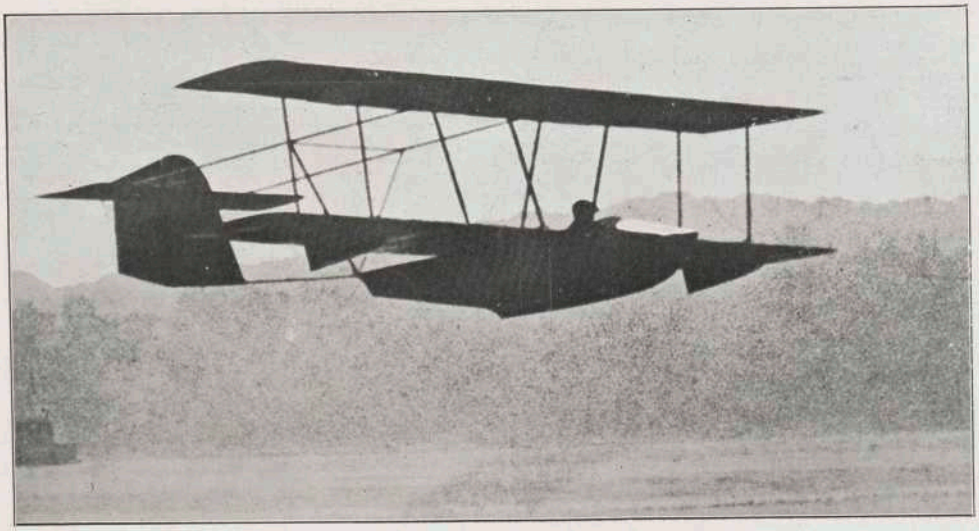

Het is in verband met den tengeren lichaamsbouw der Italianen in het bijzonder licht gemaakt. Daar ook patronen slecht zijn en de patroonhouders slap en slordig gemaakt zijn, maakt het geheel een speelgoed-indruk. De trefkans is slecht en alle landen hebben dan ook op l'arme de guerre vrij geringe resultaten.

Op het geweer dat in den landenwedstrijd wordt gebezigd, hebben de meeste schutters een diopter gezet. Deze diopter is een ronde schijf met zeer klein gaatje, waardoor richtfouten sterk worden gereduceerd, wanneer men door dezen diopter over het vizier en de korrel naar het doel kijkt.

In de vergadering der Union Internationale de Tir is over het gebruik van deze diopters geklaagd o.a. door Zwitserland en Nederland, die meenen dat door deze hulpmiddelen (die door Amerika zijn ingevoerd) de kunst van het schieten wordt verlaagd, doch de vergadering besloot hierin geen verandering te brengen, terwijl ook het verzoek van Nederland om dan ten minste het gebruik van de verschillende hulpmiddelen (diopter, geweerriem om den linkerarm, kussens onder den arm e.d.) aan regels te binden, niet werd ingewilligd.

* * *

Intusschen heeft de pistoolmatch plaats gehad. Er werd geschoten met Smith- en Wesson-pistolen, die daartoe uitstekend geschikt zijn. Er zijn tweemaal 9 pistoolbanen, waarop de 8 deelnemende landen hun match hebben geschoten. Deze match bestaat uit 60 schoten. Hoogste korpsschutter was de Zwitser Hänni met 514 punten van de 600. De Italiaan Isnardi had eveneens 514 punten, doch zijn series waren minder mooi en daardoor werd hij tweede. Zwitserland won de match met 2553 punten, terwijl de volgorde der overigen was Italie 2468, Amerika 2461, Frankrijk 2460, Denemarken 2396, Holland 2325, Monaco 2239 en Zweden (dat halfweg den moed opgaf) terwijl Engeland niet meedeed. Matchschutters waren de heeren Dr. J. J. de Blécourt, A. Bouwens,

Destijds heeft men melding gemaakt van de succesvolle tochten, die de bekende Amerikaansche vlieger en constructeur Glenn Curtis met een motorloos water-vliegtuig zou hebben ondernomen. Thans bereiken ons de desbetreffende foto's uit Yankeeland. Zoo ziet men boven de motorlooze machine in actie. Daaronder: Glenn Curtis!

BUSSEY'S FOOTBALLS
CATALOGUE ON APPLICATION
LATEST APPROVED REGULATION PATTERNS
IMPROVED MAKE - KEEP THEIR SHAPE - LAST LONGER
Zijlstra & Rupp
ARNHEM
BUSSEY'S SPORTS & GAMES
CATALOGUE ON APPLICATION

J. Eggens, F. H. Troll en B. van Spreekens.

Dinsdag 19 September heeft de geweermatch plaats gehad.

Alvorens den uitslag daarvan te bespreken, zij de aandacht er op gevestigd, dat Nederland ditmaal uitstekend te voorschijn kwam door het feit, dat de regeering den generaal-majoor J. L. ten Bosch, Inspecteur van den Vrijwilligen Landstorm (waaronder ook het schietwezen ressorteert) naar Milaan had afgevaardigd (buiten bezwaar van 's Lands schatkist) en een gouden medaille had beschikbaar gesteld. Een en ander werd zeer op prijs gesteld, hetgeen kon blijken uit de wijze, waarop de generaal ten Bosch overal werd ontvangen en uit de waardeerende woorden waarop men zich over Holland uitliet.

Men begrijpe goed, dat hier niet alleen bedoeld wordt steun in geld voor de reis, doch bij de vooroefeningen die van zooveel gewicht zijn en die op slechts zoo weinige banen in Nederland behoorlijk kunnen worden gehouden.

Laten we hopen, dat de reis van den Generaal ten Bosch, onder wiens leiding de schietvereenigingen staan, de regeering weet te bewegen meer steun te verleenen o.m. in den vorm van goede patronen en gelegenheid tot gebruik van een schietbaan in het centrum des lands, waartoe ook de spoorwegen het hunne kunnen bijdragen om het bijwonen van sportdemonstraties in het algemeen te vergemakkelijken.

Wanneer men meent, dat het deelnemen aan deze matches een genoegen is, vergist men zich. Van des morgens vroeg tot 6 uur bijna onafgebroken bezig om gelegenheid te vinden tot schieten om zich voor te bereiden, terwijl de groote toevloed van schutters op de internationale wedstrijden dit geenszins gemakkelijk maakt. Heeft men een plaatsje veroverd, dan ingespannen bezig zijn om de beste resultaten te behalen en de dagen van den match een zenuwmoordend kijken en opletten, vermoeiend schieten en letten op de aangewezen resultaten, ziedaar het match schieten op een internationalen wedstrijd. 's Avonds te moe om te gaan wandelen en te voorzichtig om zich te laten gaan en frisch weer den volgenden dag aan den slag te kunnen gaan, dat is het lot van den schutter. Daarna komen dan enkele dagen van ontspanning na de moeite, die men zich getroost heeft om Hollands naam hoog te houden.

We praten hierbij nog maar niet over de kosten aan reizen, verblijf, geweren, patronen, schietregels, enz. Het eenige voordeel, dat hiertegenover staat, is de kans op prijzen, die in Italië zeer kostbaar en dus zeer loonend zijn.

Een banket in het hotel Continental te Milaan besloot den wedstrijd. Aan dezen wedstrijd waren alle gedelegeerden, sommigen met hunne dames, genoodigd en zaten natuurlijk ook aan de officieële personen. Het banket werd gepresideerd door den Luitenant-Generaal Seiler. Naast hem zaten aan de rechterzijde de wnd. Burgemeester van Milaan Baron Carbonelli, de Generaal-Majoor J. L. ten Bosch, enkele hoofd-gedelegeerden o.a van Amerika en Nederland, benevens de consuls dier landen en aan zijn linkerzijde, de prefect van de provincie, waarin Milaan gelegen is, de president van het concours Dalaï, eenige generaals en andere hoofdgedelegeerden. Onder de toespraken, die natuurlijk zeer talrijk waren, noemen we de rede van den Luitenant-Generaal Seiler over de waarde van het schieten voor de opvoeding der mannelijke jeugd van den president van het concours den heer Dalaï over de samenwerking onder de aangesloten landen van den Generaal ten Bosch over de ontvangst die aan de delegaties en in het bijzonder aan de Nederlandsshe delegatie was ten deel gevallen. Den laatsten dag had een eerewedstrijd plaats voor de 60 beste deelnemers in elke categorie om zeer fraaie prijzen, welken wedstrijd we echter niet meer konden bijwonen.

De uitstekende ontvangst legt Nederland verplichtingen op, die we zeker bij een bezoek van Italiaansche schutters aan Holland niet zullen nalaten te toonen, dat we ze zeer gewaardeerd hebben.

WILHELM II EN DE SPORT

DOOR S. KALFF.

V.

Tevens aan de jacht op grof wild. En dit wild bestond niet alleen uit herten, wilde zwijnen, wilde runderen, wolven, beeren, enz. Want over de Russische grens lag het woud van Bielowice of Bialowicza, het verblijf van den bijkans uitgeroeiden auerochs, waarvan de jacht gereserveerd was voor den czaar, die er een jachthuis had. 't Was een privilege, waarin Nicky zijn vriend Willy liet deelen. Er was onderscheid tusschen den auerochs en den europeeschen bison of wisent, doch van beide soorten was het aantal reeds vóór den oorlog zeer gedund. In 't begin van 1914 werd dit aantal in de bosschen van Biolowicza begroot op 72 stuks; gedurende den oorlog en de bezetting van dit gebied door de Duitschers werd deze kudde uitgeroeid. 't Zelfde geschiedde in een ander beschermd gebied, bij Kurban in den Kaukasus, onder de kozakkenheerschappij. In 1915 werden eenige wisents overgebracht naar de bosschen van den prins van Plesz in Boven-Silezië, zes jaren later waren er nog vier over. De wildstroopers hadden hier een welkomen, en ook een zeldzamen buit gevonden. Sedert zouden auerochs en wisent nog slechts als 'n soort van curiositeit uit het dierenrijk voorkomen in enkele diergaarden, o. a. in die van Hagenbeck te Stellingen. En reeds veel vroeger was de soort in omvang en schofthoogte zeer achteruit gegaan; de vervaarlijke dieren, op welke eenmaal de oude Germanen jacht maakten, bestonden in den tijd van Willy en Nicky niet meer.

Had de eerste in de dagen zijner grootheid de hand kunnen leggen op zulke bedervers van den wildstand, die aan keizers en koningen hun jachtbuit ontroofden, hij zou gaarne met hen gehandeld hebben gelijk de baronnen der Middeleeuwen met wilddieven handelden. Hij zou voor 't minst over hen gesproken hebben gelijk hij in zijne brieven aan den czaar over de ultra-republikeinen in Frankrijk sprak; nl. als lieden, welke in Duitschland met recht zouden worden aangezien en behandeld als menschen geschikt voor de galg of het peloton.

't Gerucht wilde dat de ex-keizer ook in de Nederlandsche ballingschap zijne voorliefde tot de jacht niet geheel verzaakte. 't Werd gezegd, en ook gepubliceerd, dat hij gedurende zijn verblijf te Amerongen te samen met prins Hendrik, graaf Bentinck en eenig gevolg, had deelgenomen aan eene jacht op herten en wilde zwijnen in de buurtschappen Gortel en Niersen op de Veluwe.

Doch dit gerucht werd door graaf Bentinck met nadruk weersproken, en bleek ontstaan te zijn doordien men in de automobiel, waarin prins Hendrik zich naar het jachtterrein begaf, ook den berggids Gentinetta uit Zermatt had oppemerkt. Deze Zwitsersche gids, die den prins vergezeld had op zijne bergtochten en door hem tot een bezoek aan Nederland was uitgenoodigd, droeg een baard gelijk de ex-keizer en vertoonde oppervlakkig eenige gelijkenis met hem, waardoor het misverstand ontstaan was.

Overigens had hier de waarnemer, meenende den ex-keizer naast den prins in de auto te zien zitten, blijkbaar gedacht aan het oudhollandsche spreekwoord: „vogelen van eener veeren vliegen ghemeenlick t' samen", of aan de Catsiaansche dichtregels:

Siet, als ick keer het oogh op alle snelle dieren,
Die sweven op den stroom, of om de bossen swieren,
Al waer ick immer koom of waer ick henen kyck,
Ick sie dat ieder een hem paert met syns gelyck. Enz.

De jachtlust hadden beide vorstelijke personen gewis gemeen (in November 1921 werden door den prins en zijn gezelschap in den omtrek van Uddel en Elspeet 60 herten en 94 wilde zwijnen geschoten) en 't kon wel wezen dat de landgenooten van den afgevaardigde Eugen Richter op 's keizers passie voor de jacht een soortgelijk versje gemaakt hadden — onder de roos, *versteht sich*! — als de volk-zanger Dumas op den Mecklenburger maakte. Nl. het satyrisch lied van acht coupletten getiteld: „De prins is op de jacht" en geschreven te Rotterdam op 9 Dec. 1908 aanvangende met:

Alle dagen lees ik kranten
En dat vind ik interessant,
Als ik 's morgens uit mijn bed kom
Grijp ik 't eerste naar de krant.
Iets is mij laatst opgevallen
Als men mij de kranten bracht,
Alle dagen kan je lezen
Dat de prins is op de jacht.

't Was een satyrisch lied, dat verband hield met de satyrische prent van Braakensiek getiteld „Behoud van natuurmonumenten" en voorstellende een man, die een boom omhakt (hij had de trekken van den ex-keizer kunnen dragen) terwijl een koninklijke jagermeester voor een wild zwijn den voederbak klaar zet.

In het Duitsche prachtwerk „*Unser Kaiser* Fünfundzwanzig Jahre der Regierung Kaiser Wilhelms II", geschreven door eene vereeniging van schrijvers en geleerden en kort vóór het uitbreken van den wereldoorlog verschenen, is een der hoofdstukken gewijd aan „Der Kaiser und der Sport".

't Begint met de watersport, waarin de jeugdige vorstenzoon reeds vroeg werd ingewijd. 't Was op raad der doctoren dat de ouders hunne beide zoons, Wilhelm en Heinrich, aan 't roeien zetten bij wijze van gymnastiek.

Zaterdag jl. heeft een wandel-wedstrijd plaats gevonden van Londen naar Brighton, en zulks voor blinde sportsmen. Ongeveer een twintigtal van deze ongelukkigen nam aan de race deel. Wij geven hierboven een snapshot van het evenement, dat velen als onsmakelijk zal voorkomen, maar toch aan de blinden een nuttige ontspanning heeft geschonken.

Denkelijk zou 't vooral, den eerste te stade komen, omdat het hanteeren van de riemen eene gunstige uitwerking moest hebben op de spieren van zijn gebrekkigen linkerarm. Er was in de nabijheid van het slot te Potsdam gelegenheid om te roeien op de Jungfernsee; een matroos uit Wilhelmshafen vervulde de rol van instructeur. Later werden op hetzelfde meer zeiltochtjes ondernomen met een miniatuurfregat, de *Royal Luise*, geschenk van koning George IV van Engeland. De toekomstige keizer leerde aldus, te samen met zijn broeder Heinrich, den toekomstigen admiraal, spelenderwijze de grondbeginselen van de zeevaartkunst. In 1872 vertoefde hij met de overige leden van het gezin op het eiland Föhr, in de Noordzee gelegen aan de westkust van Sleeswijk, ten zuiden van Sylt. Daar werd hij bekend met de regels voor het zeilen op zee, waarvoor hij gebruik kon maken van het zwaardjacht *Welle*, eigendom van een paar Hamburger heeren. Een jacht met twee masten was toen nog eene tamelijk zeldzame verschijning in Duitschland, gelijk over 't geheel de zeilsport er nog in de aanvangsperiode verkeerde.

IN
DE AUTO
VINDT U ALTIJD IETS WAT U INTERESSEERT EN VOOR U VAN WAARDE IS.

Automobilisten en automobiel-handelaren
houdt U op de hoogte
van alles wat er op automobielgebied en in de aanverwante branches gebeurt.
Abonnementsprijs fl. 10.— per jaar.
Aan alle kiosken :: verkrijgbaar. ::
Uitgever: J. A. BOOM, HAARLEM.

MEDAILLES
VLAGGEN
VAN OVEN = DEN HAAG
INSIGNES
VAANDELS

Toen de prins zijn studententijd te Bonn doorleefde, was de Rijn dichtbij, en daar kon men leeren tegen den stroom op roeien. Ook roeien met de riemen die men heeft; iets wat men in Duitschland veelal uitdrukte met: ploegen met de paarden die men heeft. Op dien klassieken en veelbezongen Rijnstroom werden tal van roei- en zeiltochtjes ondernomen door den prins en zijne medestudenten. Hij zocht daarbij vaak het gezelschap van den lateren Afrika-reiziger Otto Ehlers, bekend door de boeiende beschrijvingen welke hij van zijne wereldreizen publiceerde, en die later op noodlottige wijze op Nieuw Guinea om het leven kwam.

Te Berlijn teruggekeerd, hervatte hij zijne watertochtjes met de *Royal Luise*, op de rivier de Havel. Dit scheepje was tot dusver alleen gebruikt door den „rooden prins", Friedrich Karl van Pruisen, die behalve een vermaarde ruitergeneraal ook een hartstochtelijk zeiler was. Het gezin van den lateren keizer Friedrich III (twee zoons en vier dochters) bracht gaarne de zomeravonden op het Pauwen-eiland door, maar gaf voor watertochtjes de voorkeur aan het raderstoomjacht *Alexandria*, ten einde niet van wêer en wind afhankelijk te zijn. Daarbij kwam dat het manoeuvreeren met een zeiljacht wegens de vele ondiepten in de Havel vrij wat stuurmanskunst vorderde, terwijl de takelage van de *Royal Luise* te grootscheeps was. De oude waarschuwing „haelt u seyl niet te hoogh" kwam hier van pas. Doch prins Wilhelm schroomde deze beletselen niet, en evenmin om bij ruw wêer aan boord te gaan. Hij nam dan zelf de roerpen in de hand en was in zijn element wanneer het scheepje, onder den fellen wind in 't zeil, schuin overhelde.

Hier leerde hij het vaarwater kennen, en 't was als een gevolg van deze zwerftochten te beschouwen, dat er later aanzienlijke verbetering gebracht werd in de betonning en verdieping van de wateren om Potsdam. Zijn jacht was eene bekende verschijning voor de zeilers en roeiers op de Havel, destijds nog weinig talrijk; en vooral voor de bezoekers van de Wannsee, de geliefkoosde badplaats der Berlijners. Niet zelden werd het daar met saluutschoten begroet, welke dan aan boord *vorschriftsmäszig* beantwoord werden. Of er werd daar

ook wel gemanoeuvreerd als bij een spiegelgevecht, waarbij de vijandelijke kust kwanswijs beschoten werd; of er werd de een of andere zeemansscherts vertoond, welke aan de gebruiken van een Neptunusfeest herinnerde. De prins bediende zich voor zijne leerzame uitstapjes te water ook wel van een klein zwaardjacht, *Rower* genaamd, dat aan zijn oom Friedrich Karl toebehoorde; en later vatte hij het plan op om zelf een vaartuig te laten bouwen van geringen diepgang, geëigend voor een vaarwater met zooveel ondiepten als de Havel. Doch in zijne geldmiddelen was hij destijds nog *pauvre sire*, althans, hij had zijn inkomen voor andere dingen te zeer noodig en het plan bleef onuitgevoerd.

Na zijne troonsbestijging in 1888 kon de Duitsche adelaar op zijn kurassiershelm de wieken breeder uitslaan. Zijne voorliefde tot de watersport, en in 't algemeen tot het zeewezen vermocht hij thans in daden om te zetten. Te voren had hij reeds een prijs uitgeloofd voor de zee-regatta te Swinemünde; sedert gaf hij een breeder grondslag aan de Marine-Regattavereeniging te Kiel, welke onder het protectoraat van prins Heinrich de zeilsport bij het korps marine-officieren aanmoedigde.

„STEIGER" met type vliegtuigmotor, 10/50 P.K. 4 Cyl.
Boring 72 m.M., slag 160 m.M.
EERSTE PRIJS BERLIJN—AMSTERDAM.
Benzineverbruik 12 98/100 liter op 100 K.M. — Snelheid Avusbaan 100 K.M.
Gemiddelde snelheid geheele traject 56 K.M.
AUTO PALACE, AMSTERDAM, Roelof Hartstraat 22-28.

Hôtel Café Restaurant van Zeben, Wagenstraat 44, Den Haag.

Deze vereeniging werd door hem hervormd tot een Keizerlijke Yacht-Club. Hij zelf fungeerde daarbij, op z'n Engelsch, als commodore, zijn broeder als vice-commodore. In het jaar zijner troonsbestijging telde deze vereeniging 251 leden, met 32 jachten; in 1912 waren er 3556 leden, welke 297 vaartuigen, men mag wel zeggen luxe-vaartuigen bezaten. In dit laatste jaar werden 37 wedstrijden gehouden, aan welke ongeveer 1500 jachten en andere scheepjes deelnamen.

De keizer kon nu ook zijn vroeger plan op een eigen jacht ten uitvoer brengen, en het charter daarvan zooveel grooter nemen. In 1891 liet hij in Engeland het groote stalen kotterjacht *Thistle* bouwen, dat hij herdoopte in *Meteor*. Te samen met het jacht *Irene*, voor rekening van prins Heinrich in Schotland gebouwd, aanvaardde het de reis naar Kiel en zeilde met een snelheid van twaalf knoopen de haven binnen, waar het met veel gejubel en saluutschoten begroet werd. Doordien hij en zijn broeder hiermee zelf een voorbeeld gaven en er zooveel prijzen voor wedstrijden door hem uitgeloofd werden, gaf hij een niet geringen prikkel aan de zeilsport. 't Gaf aanleiding dat tal van vermogende burgers jachten volgens de moderne scheepsbouwmethode op stapel lieten zetten, derhalve dat er werk aan den winkel kwam. „Wenn die Könige bauen, haben die Kärrner zu thun", schreef Schiller, en zoo werd het ook hier bewaarheid. De jaarlijksche Hohenzollern-prijs in contant geld stond slechts open voor vaartuigen, die in Duitschland ontworpen en gebouwd, en met Duitsche varensgasten bemand waren.

Ook op 't gebied der zeilwedstrijden begon Duitschland zich nu te doen gelden. In het besef de eerste zeilsport-natie ter wereld te zijn, hadden de Engelsche sportsmen tot dusver zich afzijdig gehouden van deelneming aan buitenlandsche wedstrijden. Die waren immers minderwaardig! — wie meende dat hij een goedbezeilde schuit had en zelf een *boss* in 't zeilen was, kon naar Engeland komen om het daar te bewijzen. Doch Wilhelm II wist den zelfgenoegzamen Brit wel naar het Duitsche strand te troonen, en door zijne minzame ontvangst en zijne behulpzaamheid een goeden indruk bij hem achter te laten. Voornamelijk door zijn bemoeiingen werden de zeilwedstrijden in Duitschland internationaal. Zijne verdiensten voor de zeilsport werden ook in Engeland erkend. Er waren daar in het vaderland van de sport zeker genoeg zeilvaartuigen, maar niet van de grootte zooals de keizer er een had laten bouwen. Dit voorbeeld vond navolging; ve'e snelzeilende jachten van groot charter werden er op stapel gezet en als een der beste gold de *Britannia* van den toenmaligen prins van Wales, den lateren Edward VII. Later werd den keizer wel eens nagezegd dat hij (door de afkomst van zijne moeder, eene dochter van koningin Victoria) eigenlijk 'n halve Engelschman was en dat men in Duitschland van de „Onkelei" (Edward VII was zijn oom) niet veel moest hebben. In de zeilsport lntusschen waren oom en neef geduchte concurrenten en hunne vaartuigen trachtten elkaar gestadig de loef af te steken. Met name te Cowes; de keizer liet zijne vaartuigen steeds aan de voornaamste wedstrijden in Engeland deelnemen en loofde ook zelf prijzen daarvoor uit. B.v. voor het traject Dover-Helgoland; 't was tot dusver eene uitzondering geweest, dat over zulk een langen afstand om den prijs werd gezeild. Sommige van die prijzen waren kostbaar, zoowel wegens het materiaal als de makelij. De zilveren Oceaan-beker, door hem uitgeloofd voor den wedstrijd Sandy Hook-kaap Lizard, was versierd met zijn borstbeeld in medaillon, voorts met de kunstig gedreven motieven van guirlandes, zeeslangen en najaden.

(Wordt vervolgd).

VRAAGT BRUNA'S
GEÏLLUSTREERDE
FONDSCATALOGUS

N.V. NATIONALE VLIEGTUIG INDUSTRIE

ROTTERDAM

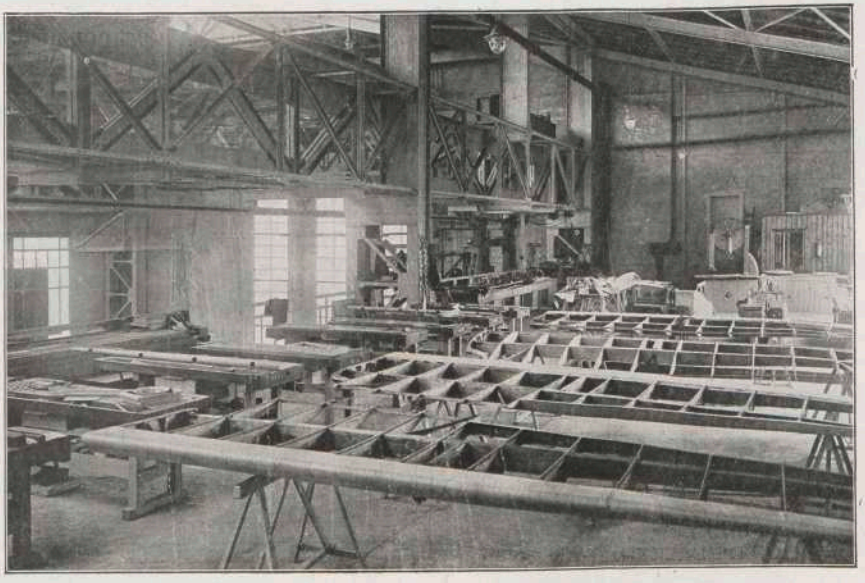

GEZICHT IN DE AFDEELING HOUTBEWERKING
WAAR DE VLEUGELS WORDEN GEBOUWD.

A. A. SEEN

Automobielen
Motorrijwielen

Stalling en onderhoud. — Reparatie aan elk fabrikaat.
ARNHEM, Eusebius buitensingel 49.
Garage Vlijtstraat 1 en 1A. Reparatieinrichting. Telef. 1318.

IN BRUNA'S BIBLIOTHEEK
zijn verschenen de werken van
JACK LONDON

Bij de Nederlandsche Vulcaniseerinrichting
G. RIDDERS
Laat men zijn RIJWIEL- en MOTORBANDEN
het soliedst repareeren
Jacob van Lennepkade 368 - Telef. 5606 Z, Amsterdam

VEEL GEVRAAGDE JONGENSBOEKEN.
Werken van A. C. C. DE VLETTER.

ARENDSKOP . . . . . 2e druk.
ADMIRAAL SNOR . . . 2e druk.
OP DE BALKEN.
PIPPER VALT DOOR DE AARDE.
HEIN PAST OP DE DUBBELTJES.
ZEVEN JONGENS IN DE KNEL.

A. W. BRUNA & ZOON, UTRECHT.

„ZARA"
LIQUORE
FINO

GENERAAL
AGENTSCHAP
N.V.
BECHT'S
ZONEN
BERGEN OP ZOOM

SPORTLUI
UW HUIS VOOR BENOODIGDHEDEN
IS BIJ UW SPORTMAKKERS
SPORTHUIS „RECORD" · GEBR. AMELSBEEK
DOMSELAERSTRAAT 3 AMSTERDAM

GARAGE „UNION"
CATHARIJNESINGEL 13, UTRECHT
TELEFOON 3574.
LUXE VERHUUR :-: AUTOGENE LASCHINRICHTING.

Adverteert in dit blad!

Hoofdvertegenwoordiger
Verkoopbureau JEKA
Reinier Claeszenstraat 17,
AMSTERDAM.
Telefoon Zuid 9310.

TELEPHONE
RIJWIEL-
SLOTEN
ZONDER SLEUTEL
PART. PRIJS Fl. 5.-
Telephone Lock Cy.
ZEIST

TERRY'S Spring Seat Saddle ◦ EEN PARADIJSBED

Bovenstaande afbeelding toont de constructie van het Terry-zadel. Wij hebben een gedeelte van het dek uitgenomen, om de „hang mat" veering te laten zien.

HERBERT TERRY
& SONS Ltd.
Holland Department
DIR. A. BRONKHORST.
Laan van Meerdervoort, 484, Den Haag.
Tel. Marnix 3151. Telegr. TERRY Den Haag.

